T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KORONAVİRÜS (COVID-19) PANDEMİSİNİN BASKETBOL KULÜPLERİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ: 2020-2021 TÜRKİYE BASKETBOL LİGİ (TBL) KULÜPLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Cihad ŞAHİN

DANIŞMAN
Doç. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU

Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı

Spor Yönetim Bilimleri Programı

Aralık, 2022

Bir öğe seçin.

Annem/Babam/Abim/Eşime ithaf ediyorum…

BÜTÇE DESTEKLERİ

KORONAVİRÜS (COVID-19) PANDEMİSİNİN BASKETBOL KULÜPLERİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ: 2020-2021 TÜRKİYE BASKETBOL LİGİ (TBL) KULÜPLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Bu tez çalışması için herhangi bir kurumdan bütçe desteği alınmamıştır.

TEŞEKKÜR

"Koronavirüs (Covid-19) Pandemisinin Basketbol Kulüplerinin Yönetim Süreçlerine Etkisi: 2020-2021 Türkiye Basketbol Ligi (TBL) Kulüpleri Üzerine Bir İnceleme" isimli bu çalışmamın ortaya çıkmasında emeği olan saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimi konusunda beni yönlendiren sevgili hocam Semra DEMİRER'e, eğitimim boyunca bana kattıkları için Prof. Dr. Bilge DONUK'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmama katılarak vermiş oldukları desteklerden ötürü Türkiye Basketbol Ligi takımları menajerleri Serhat TABAY, Osman Orçun GÖLLÜ, Ömer HALAT, Nihat Emre EKİM, Yunus Emre YALNIZYİĞİT ve İlhan SARI'ya teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her anında olduğu gibi, eğitim dönemimde de bana olan desteklerinden dolayı rahmetli babam Bülent ŞAHİN'e, annem Müzeyyen ŞAHİN'e, abim Levent ŞAHİN'e ve eşim Cemre ŞAHİN'e sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

Aralık 2022 Cihad ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ KABUL VE ONAYI ..... **ii**
BEYAN ..... **iii**
BÜTÇE DESTEKLERİ ..... **v**
TEŞEKKÜR ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **ix**
TABLO LİSTESİ ..... **x**
ÖZET ..... **xiii**
ABSTRACT ..... **xv**
1. GİRİŞ **1**
1.1 Problem Durumu 1
1.2. Amaç/ Hipotezler / Problemler ve alt problemler 2
1.3. Önem 3
1.4. Sayıltılar (VARSAYIMLAR) 3
1.5. SINIRLILIKLAR 4
1.6. Tanımlar 4
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE **6**
3. YÖNTEM **22**
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ 22
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM/ÇALIŞMA GRUBU 22
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI 22
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ 22
4.BULGULAR **24**
5.TARTIŞMA **42**
6.SONUÇ VE ÖNERİLER **51**
KAYNAKLAR **54**
İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI **62**
ETİK KURUL İZİN YAZISI **63**

KURUM İZNİ YAZILARI 64
ÖZGEÇMİŞ 72

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil tablosu öğesi bulunamadı.

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Sporcu Kadrosu Planlamasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler…….20
Tablo 2. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Yönetim Kadrosu Planlamasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler…….21
Tablo 3. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Seyahat Planlamasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler…….22
Tablo 4. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Bütçe Planlamasında ve Oluşturulmasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler…...24
Tablo 5. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Sağlık Yatırım ve Harcamalarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler……...25
Tablo 6. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Spor Salonlarının Fiziki Şartlarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler…….27
Tablo 7. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Konaklama Şartlarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler……...28
Tablo 8. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Takım Mensuplarının Sözleşmelerinin Hazırlanmasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler……...29
Tablo 9. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Kafile Yemek Organizasyonlarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler……...31
Tablo 10. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Takımda Koronavirüs Vakasına Rastlanma Duruma ve Alınan Önlemlere İlişkin Görüşler…32
Tablo 11. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Türkiye Basketbol Federasyonu Görüşmelerinde Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler……...34
Tablo 12. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Takım Mensuplarının Moral ve Motivasyonunun Yüksek Tutulması İçin Yapılan Çalışmalara İlişkin Görüşler……...35
Tablo 13. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu Tarafından Hazırlanan Yönergelere Uymakta Zorlanılan Hususlara İlişkin Görüşler……...36
Tablo 14. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Yapılan Hazırlıkların Covid-19 Öncesi Dönemle Kıyaslanmasına İlişkin Görüşler……37

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KORONAVİRÜS (COVID-19) PANDEMİSİNİN BASKETBOL KULÜPLERİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ: 2020-2021 TÜRKİYE BASKETBOL LİGİ (TBL) KULÜPLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Cihad ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı

Spor Yönetim Bilimleri Programı

Danışman : Doç. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU

Yapılan bu araştırmada Covid-19 sürecinin basketbol kulüplerinin yönetim süreçleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2020-2021 sezonunda Türkiye Basketbol liginde görev yapan altı menajer katılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak ve literatür taraması yapılarak hazırlanan 14 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın veri analiz sürecinde nitel veri analizinden yararlanılmış ve elde edilen bulgular temalar halinde açıklanmıştır. Araştırmanın sonunda pandemi süreci ile birlikte spor kulüplerinin sporcu kadrosu planlarında değişiklikler olduğu, yönetim kadro planlarının değiştiği, seyahat planlarının farklılaştığı, bütçe planlarının oluşturulma süreçlerinde değişikliğe gidildiği, sağlık yatırımı ve harcamalarının arttığı, spor tesislerinin fiziki koşullarının değiştiği ve konaklama biçimlerinde birtakım değişikliklerin meydana geldiği tespit edilmiştir. Bunun yanında pandemi sürecinde spor kulüplerinde takım mensupları ile yaptıkları sözleşme içeriklerinin değiştiği, kafile ile yemek yeme organizasyonlarının azaltıldığı, takım bünyesinde pozitif vakalara rastlandığı ve bu gelişmelerin sporcu performansını olumsuz yönde etkilediği, basketbol federasyonu ile görüşme içeriklerinin değişime uğradığı, takım mensuplarının moral ve motivasyonlarını arttırmaya yönelik uygulamalara gidildiği, federasyon tarafından hazırlanan yönerge ve kurallara uyma konusunda zorluklar yaşandığı, pandemi öncesine kıyasla pandemi sonrasında yapılan takım hazırlıklarının değişime uğradığı tespit esilmiştir. Sonuç olarak, basketbol

takımlarında pandemi sürecinin kulüpleri hem ekonomik hem de yönetsel açıdan olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Aralık 2022 , 88 sayfa.

Anahtar kelimeler: Basketbol, Covid-19 Pandemisi, Spor Yönetimi

ABSTRACT

M.Sc. THESIS

THE EFFECT OF THE CORONAVIRUS (COVID-19) PANDEMIC ON THE MANAGEMENT PROCESS OF BASKETBALL CLUBS: AN ANALYSIS ON THE 2020-2021 TURKISH BASKETBALL LEAGUE (TBL) CLUBS

Cihad ŞAHİN

İstanbul University-Cerrahpaşa

Institute of Graduate Studies

Department of Sport Management Sciences

Sport Management Sciences Program

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU

In this research, it is aimed to examine the effects of the covid-19 pandemic on the management processes of basketball clubs. Six managers working in the Turkish Basketball League (TBL) participated in the research in the 2020-2021 season. In the data collection process of the research, a semi-structured interview form consisting of 14 questions was used, which was prepared by the researcher by taking expert opinion and scanning the literature. Qualitative data analysis was used in the data analysis process of the research and the findings were explained in themes. At the end of the research, it was determined that there were changes in the plans of the athletic squad of the sports clubs with the pandemic process, the plans of the management staff changed, the travel plans differed, the budget plans were changed, the health investments and expenditures increased, the physical conditions of the sports facilities changed and some changes occurred in the accommodation types. In addition, during the pandemic process, the content of the contracts made with the team members in the sports clubs changed, the organization of eating with the group was reduced, positive cases were encountered within the team and these developments adversely affected the performance of the athletes, the content of the meetings with the basketball federation were changed, and Implementations were made to increase the morale and motivation of team members. It has been determined that there were difficulties in complying with the guidelines and rules prepared by the federation, and that the team preparations made after the pandemic have changed compared to before the pandemic. As

a result, it can be said that the pandemic process in basketball teams negatively affects the clubs both economically and administratively.

December 2022, 88 pages.

Keywords: Basketball, Covid-19 Pandemic, Sports Management

1. GİRİŞ

Küresel sağlık krizi olan Covid-19 (koronavirüs), Aralık 2019 tarihinde Çin Hubei Eyaletine bağlı olan Wuhan şehrinde koronavirüsün neden olduğu zatürre salgınıyla başladığı ve sonrasında da dünyanın birçok yerine yayıldığı bilinmektedir (Karataş, 2020: 3). Covid-19 vakasının Türkiye'de ilk tespiti 11 Mart 2020 tarihinde gerçekleşmiş ve dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de birçok alanda virüsle mücadeleye ilişkin önlemlerin alındığı ve yeni düzenlemelerin gerçekleştiği görülmektedir. Covid-19 salgınının daha da etkili yönetilmesi için toplumun izlenen politikalar ve sürece yönelik algılarının ve tutumlarının ölçülmesinin önemli hale geldiği belirtilmektedir. Salgının her toplumda olduğu gibi ülkemizde de psiko-sosyal bakımdan etkilerinin olduğu görülmektedir (Ataman ve diğerleri, 2020: 236). Bu anlamda geçmiş dönemlerde yaşanmış olan pandemilerdeki gibi Covid-19'da da dünyanın her yerinde aynı anda etkilemesi sonucunda dünyada görülen en büyük pandemi temelli travma olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla 2020 yılı dünyanın bir hastalığın yeniden biçimlenmesi veya dönüştürmesine şahit olunan yıl olduğu görülmektedir (Kurtdaş, 2020: 532).

Bu süreçte bireyler arası temasla yaygınlık kazanan, kişilerin sosyal yaşamlarını ve ilişkilerini yeniden yapılandıran Covid-19'un büyük etkilerinin olduğu belirtilmektedir. Fiziksel anlamda gerçekleşen sosyal ilişkilerin bir süreliğine askıya alındığı ve dijital platformlar aracılığıyla devam ettirilmeye çalışıldığı görülmektedir (Ahmadi, 2020: 67; Bozdağ, 2021: 537; Taştan, 2020: 11). Bu durum toplu halde yapılan birçok etkinliğin ertelenmesine ya da iptal edilmesine neden olmuştur. Söz konusu etkinliklerin başında da spor organizasyonlarının geldiği görülmüştür.

1.1 PROBLEM DURUMU

Literatürdeki çalışmalarda özellikle de takım sporlarında Covid-19'un etkilerinin yaygın olduğu belirtilmektedir. Dünya çapında geniş izleyici kitlesi olan basketbolun Covid-19 sürecinden olumsuz yönde etkilendiği ve organizasyonlarında olumsuz yönde etkilendiğinin rapor edildiği görülmektedir (Wiltshire ve diğerleri, 2022: 1; Bourdas ve diğerleri, 2021: 1). Ancak Türkiye'de covid-19 sürecinin profesyonel

basketbol ligi üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada covid-19 sürecinin Türkiye Basketbol Ligi üzerindeki etkilerinin incelenmesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. AMAÇ/ HİPOTEZLER / PROBLEMLER VE ALT PROBLEMLER

Yapılan bu çalışmada covid-19 sürecinin Türkiye Basketbol Ligi üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Koronavirüs (covid-19) pandemisinin basketbol kulüplerinin yönetim süreçlerine etkisinin incelendiği bu çalışmanın alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

1. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle sporcu kadrosu planlamasında ne tür değişiklikler olmuştur?

2. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle yönetim kadrosu planlamasında ne tür değişiklikler olmuştur?

3. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle seyahat planlamasında ne tür değişiklikler olmuştur?

4. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle bütçe planlamasında ve oluşturulmasında ne tür değişiklikler olmuştur?

5. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle sağlık yatırım ve harcamalarında ne tür değişiklikler olmuştur?

6. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle spor salonlarının fiziki şartlarında ne tür değişiklikler olmuştur?

7. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle konaklama şartlarında ne tür değişiklikler olmuştur?

8. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle takım mensuplarının sözleşmelerinin hazırlanmasında ne tür değişiklikler olmuştur?

9. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle kafile yemek organizasyonlarında ne tür değişiklikler olmuştur?

10. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde takımda koronavirüs vakasına rastlanma durumu nedir?

11. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle Türkiye Basketbol Federasyonu görüşmelerinde ne tür değişiklikler olmuştur?

12. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde takım mensuplarının moral ve motivasyonunun yüksek tutulması için yapılan çalışmalar nelerdir?

13. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından hazırlanan yönergelere uymakta zorlanılan hususlar nelerdir?

14. Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde yapılan hazırlıkların covid-19 öncesi dönemle kıyaslanmasına ilişkin görüşler nelerdir?

1.3. ÖNEM

Küresel düzeyde etkili olan Covid-19 pandemisi hayatın her alanında olduğu gibi spor dünyasını da olumsuz yönde etkilemiştir. Bunun temel nedenlerinin başında spor organizasyonlarının genellikle kalabalık gruplar halinde yapılması ve birçok spor dalında müsabakaların ciddi bir taraftar kitlesi ile yapılması yatmaktadır. Özellikle karantina uygulamaları ve sosyal mesafe kuralı ile ilgili yapılan düzenlemeler birçok spor dalında müsabakaların iptal edilmesini beraberinde getirmiştir. Bu durum hem kulüplerin hem de sporcuların maddi açıdan zarara girmelerine neden olmuş, bunun yanında pandemi sürecinde farklı nedenlere paralel olarak sporcu performansında ve transfer işlemlerinde ciddi sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu şartlar altında spor etkinliklerinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi için federasyonlar birtakım genelgeler yayınlamış ve spor etkinlikleri alışılmış kuralların dışında yürütülmüştür. Bu süreçte spor kulüpleri işleyiş biçimlerini değiştirmiş ve kriz yönetimi konusunda tecrübe kazanmıştır. Ancak pandemi sürecinin özellikle Türkiye'de takım sporları üzerine faaliyet gösteren kulüpler üzerindeki etkilerinin ele alındığı çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu kapsamda yürütülen bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

1.4. SAYILTILAR (VARSAYIMLAR)

1. Yürütülen bu çalışmaya katılan bireylerin kendilerine yöneltilen görüşme formunda bulunan sorulara doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

2. Yapılan bu çalışmada kullanılan görüşme formunun araştırma alt problemlerine cevaplar bulma konusunda yeterli bir veri toplama aracı olduğu varsayılmıştır.

1.5. SINIRLILIKLAR

1. Yapılan bu araştırma 2020 -2021 sezonunda Türkiye Basketbol Liginde görev yapan altı menajer ile sınırlıdır.

2. Yürütülen bu çalışma veri toplama sürecinde kullanılan görüşme formlarından elde edilen bulgular ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Basketbol: Her iki takımın beş kişiden meydana geldiği, her takımın amacının diğer takımın sayı yapmasını engellemek ve rakibin potasına basket atmak olarak belirlendiği spor dalıdır (TBF, 2017: 5).

Covid-19 enfeksiyonu: 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve küresel düzeyde etkili olan koronavirüs enfeksiyonudur (Karataş, 2020: 3)

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sporun Tanımı

İnsanoğlunun hayatında önemli yeri bulunan sporun en basit haliyle "hareket etme" şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Spor faaliyetlerine katılımın bireysel olarak gerçekleştirilebildiği gibi grup olarak da gerçekleştirilebildiği bilinmektedir. Her iki türlü gerçekleştirilmesinden de anlaşılacağı üzere sporun önemli bir toplumsal olgu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte son dönemlerde spor faaliyetlerine ilginin ve katılımın arttığı, bu durumun da ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen spor faaliyetlerinin sayısının artmasına vesile olduğu belirtilmektedir (Korucu-Aytan, 2010: 23). Başka bir deyişle spor, insanların mücadele etmek, güzel zaman geçirmek, zinde kalmak ve yarışmak için belirli kurallar kapsamında kendi istekleri ile bilinçli bir şekilde gerçekleştirdikleri hareketlerin tümü olarak ifade edilebilmektedir (Ramazanoğlu ve diğerleri, 2005, 155). Öztürk (2020: 5) sporu kişilerin ruhsal, psikolojik, fiziksel ve toplumsal gelişim göstermelerine sebep olan, beceri, bilgi ve önderliklerine olumlu katkısı olan bir olgu olarak tanımlamaktadır. Bireyin öz disiplinini geliştirebilmesinde katkısı olan, yaşam devam ettikçe oluşabilecek ruhsal ve fiziksel problemlere yönelik çözüme katkı sağlayan olgunun spor olduğu belirtilmektedir.

Ölmez (2010: 24) tarafından spor, kişinin psikolojik ve biyolojik sağlığının gelişimine katkısı olan, toplumsal yaşamdaki davranışlarını kontrollü hale getiren, zihinsel ve motor becerilerinin belli bir düzeye ulaşmasına katkısı olan pedagojik, sosyal ve biyolojik bir olgu şeklinde tanımlanmaktadır. Ceylan (2008: 1) "Vücudun fonksiyonel ve yapısal özelliklerinin geliştirilmesi, kas, eklem kontrolünün dengeli ve kontrollü bir biçimde sağlanması, fiziksel kapasitenin ekonomik çalışmasının sağlanması amacıyla uygulanan, duyu organlarının kontrolü sağlanarak gerçekleştirilen ve hareket etmeyi öğreten bedensel etkinlikler" olarak tanımlamıştır. Çoban ve Ünveren'e (2007: 1) göre spor, fiziksel, teknik ve zihinsel çaba gerektiren, yarışma kazanmaya yönelik gerçekleştirilen, izleyen kişilerde estetik duygusunu uyaran, psikoloji, biyomekanik ve fizyoloji gibi alanlar ile ilişkili bir olgu şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Yukarıdaki tanımlar ve bilgiler ışığında sporun farklı özellikleri olan ve çeşitli tanımlara sahip olduğu ifade edilebilmektedir. Sporun temel özellikleri ve sahip oldukları nitelikleri şu şekilde sıralanmaktadır;

- İnsanların serbest zaman aktiviteleri için yöneldikleri etkinlikler arasında sporun yer aldığı görülmektedir.
- Takım halinde gerçekleştirilen etkinlerin insanlarda ekip ruhunu canlandırdığı bilinmektedir.
- Kişinin spor etkinliklerine katılması ile popülerlik kazanacağı düşünülmektedir.
- Fiziksel ve fizyolojik gelişime katkısının yanında sporun pratik zekanın gelişmesinde de etkili olduğu görülmektedir.
- Kazanma duygusunun ön plana çıktığı sporda, kişilerin sistemli ve düzenli olarak spor yapma isteğinin oluştuğu görülmektedir.
- Psikolojik yapının korunup gelişmesi ile kişilerde saldırganlık dürtülerinin azaldığı belirtilmektedir.
- Sağlıklı yaşam biçiminin benimsenmesinin bir sonucu olarak toplumda değişimlerin olması sebebiyle sosyolojik bir olgu olarak da değerlendirilmektedir.

Başarı elde eden sporcunun ödüllendirilmesi de spor aktiviteleri arasında yer almaktadır (Dever, 2010: 24).

2.1.1 Spor Sözcüğünün Etimolojik Kökeni

İnsanlık tarihi kadar derin bir geçmişe sahip olan sporun, zamanla sosyal ve teknolojik gelişmeler ile değişimler yaşadığı bilinmektedir. Tarih süresince çoğu devletin spor etkinliklerine önem verdiği, kültürel ve sosyal yapılarında önemli yer edindiği ve böylelikle zamanla insanların hep ilgi duyduğu sosyal bir kurum halini aldığı görülmektedir. İnsanoğlunun faaliyetlerinin gerçekleşmesinden içinde bulunduğumuz döneme kadarki süreçte spor faaliyetlerinin teknolojik ve sosyal gelişmeler nedeniyle değişime uğradığı belirtilmektedir (Aslan ve Okumuş, 2003: 1). Ayrıca spor kelimesinin kökeninin Latince yer alan Desport veya Disportare kelimelerine dayandığı görülmektedir. 17. yüzyıla gelindiğinde bu kelimelerin değiştiği ve "sport" halini aldığı belirtilmektedir. Yaşadığımız dönemde modern toplum biçiminin benimsendiği ve spor denildiğinde ilk akla gelenin koşu, yürüyüş gibi faaliyetler olduğu görülmektedir. Ancak sporun sadece yürüyüş, yüzme, koşu veya başka bir müsabakadan ibaret olmadığı belirtilmektedir (Heper, 2012: 11).

2.1.2 Spor Branşı Olarak Basketbol

Yaşadığımız döneme dek zamanla basketbolun milyonları bulan taraftara sahip olarak en popüler spor dallarından olduğu görülmektedir. Yapısı gereği motorik nitelikleri en üst

düzeyde olan basketbolda, gelişmiş motorsal özelliklerin başarıda anahtar rolüne sahip olduğu bilinmektedir (Türker, 2020: 145). Küresel olarak en yaygın sporlardan biri olan basketbolun dünyada iki organizasyonda öne çıktığı görülmektedir. Bunlar; Amerikan Ulusal Basketbol Ligi (NBA) ve Avrupa Ligi (EuroLeague). Takım sporlarında performans analizinin antrenman ve karşılaşma süreci ile alakalı verilerine erişim kolaylığının son on yılda giderek hızlandığı görülmektedir. Basketboldaki değişen oyun yapısının ve bazı parametrelerinin oyun stiline etkileri hakkında çalışmaların olduğu bilinmektedir (Ertetik ve diğerleri, 2021: 81).

Basketbolun beş kişiden oluşan iki takımla oynandığı ve her takımın amacının diğer takımın sayı yapmasını engellemek ve rakibin sepetine sayı yapmak olarak belirtildiği görülmektedir (TBF, 2017: 5). Her takımın kadrodan seçilmiş olan beş oyuncu ile karşılaşmayı sürdürdüğü ve istediği kadar oyuncu değişikliği yapabildiği görülmektedir. Bilindiği üzere basketbol rakip takımın yarı sahasındaki 3,05 m yüksekliğinde bulunan potadan topu geçirip sayı elde etme amacına dayanmaktadır. Oyunun süresi karşılaşmaların bağlı olduğu federasyonlar tarafından belirlenmektedir. Genellikle de oyunun süresi 40 dakika olarak tercih edilmektedir. Yapısı gereği sıkça oyunun durması ile oyuncuların toparlanmasına olanak sunulmakta ve tekrar eden yüksek şiddetteki aktivitelerin aynı kalitede yapılması sağlanmaktadır (Drinkwater ve diğerleri 2008: 565; Güngör, 2019: 4). Hızlı ve seyir zevki yüksek bir spor dalı olduğu için basketbol oldukça popüler ve sevilen bir spor dalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan çalışmalarda basketbolu seven bireylerin aynı zamanda iyi birer basketbol izleyicisi olduğunu göstermektedir (Altunbaş, 2008: 97).

2.1.2.1 Basketbolun Tarihi ve Gelişimi

Basketbol, İngilizce basket (sepet) ve ball (top) kelimelerinin birleşimi ile oluşmakta ve Türkçe anlamı ile sepet toplu olarak belirtilmektedir. Dünyanın her yanında milyonlarca insanın sevdiği en büyük ve en önemli spor dallarından olan basketbolun tarihi 1890'larda Dr. James Naismith tarafından bulunmasından öncesine dayandığı düşünülmektedir. Amerika'nın keşfinden önce Güney Amerika yerlileri olan Mayas kabilesinin basketbola çok benzeyen Tlahiotenie adında bir oyun oynadığı ve bu oyunun Mayas kabilesinin milli oyunu olduğu belirtilmektedir (Kara ve diğerleri, 2017: 219).

Basketbolun ortaya çıkışı, yaygınlığı ve anavatanı düşünüldüğünde Amerika'nın kabul edilmesine karşın basketbolun babası olarak nitelendirilebilecek olan basketbolun mucidi Dr. James Naismith'in aslen Kanadalı olduğu bilinmektedir. Amerika'da uzun yıllar spor eğitmenliği yapan Naismith'in basketbolu Mayas kabilesinin oynadığı Tlahiotenie oyunundan

esinlenerek sepet topunu oluşturduğu düşünülmektedir. Springfield eyaletinde 1892 yılında doğan baketbolun kısa zamanda Amerika'nın dört bir yanına yayıldığı ve iki sene içinde de Amerika'daki okullarda başlıca spor dallarından olduğu bilinmektedir (Kara ve diğerleri, 2017: 219). Literatürde yer alan bilgiler değerlendirildiği zaman basketbolun özellikle 19. Yüzyılda hızlı gelişim gösterdiği göze çarpmaktadır (Hoş, 2021: 10).

2.1.2.2 Türkiye'de Basketbol

Türkiye'de resmi kayıtlara göre basketbolun ilk kez 1904 yılında İstanbul Robert Koleji Spor Salonu'nda oynandığı bilinmektedir. Ülkemizde ABD'li beden eğitimi öğretmeni ile Robert Kolej'inde temeli atılan basketbolun sonraki dönemlerde Galatasaray Lisesi beden eğitimi öğretmeni olan Ahmet Robenson'un çabaları ile tanınıp yayılmasının gerçekleştiği belirtilmektedir. 1919 yılına gelindiğinde ise Fenerbahçe Spor Kulübü çatısı altında Amerikalı öğretmen eşliğinde gerçekleştirilen çalışmaların ülkemizdeki ilk ciddi teşebbüs olarak kabul edildiği bilinmektedir (Kara ve diğerleri, 2017: 220).

Yaşadığımız döneme gelindiğinde ise Türkiye'de basketbolun kurumsal ve sportif anlamda öne çıktığı, Türk spor tarihinde önemli başarıların kazanıldığı bir spor branşı olduğu belirtilmektedir. Milli takımlar düzeyinde kazanıla başarılar ile birlikte takımlar açısından da önemli başarıların elde edildiği ve basketbol ekonomisinin son dönemlerde önemli oranda büyüdüğü görülmektedir. Türkiye'de basketbol özelinde incelendiğinde spor alt yapısının birçok kulübün ve özel spor işletmesinin hizmet alanlarından olduğu belirtilmektedir. Özellikle de 2000'lerden itibaren elit sporda sergilenen başarıların çocuk ve gençlerin basketbola ilgisini olumlu etkilediği ve basketbol alt yapısının her açıdan büyüdüğü görülmektedir (Tınaz ve diğerleri, 2017: 1).

2.1.2.3 Türkiye Basketbol Ligi (TBL)

Türkiye Basketbol Erkekler Birinci Ligi (TBL veya Lig), kulüplerin büyük erkekler kategorisindeki takımlardan TBL'de bulunan takım temsilcilerinin görüşleri ile birlikte Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF) tarafından hazırlanan yönergeye göre düzenlenen ve Türkiye Basketbol Ligleri Direktörlüğü (Ligler Direktörlüğü) tarafından yönetilen bir organizasyondur (TBF, 2014: 8). TBL'nin, erkekler kategorisinde, Türkiye'deki en üst düzey profesyonel basketbol ligi olan Basketbol Süper Ligi'nden sonra ikinci sırada gelen bir organizasyon olduğu görülmektedir.

2.2. Spor Yöneticiliği

Spor yönetiminin genel yönetimin bir parçası olduğu ve ayırmanın mümkün olmadığı belirtilmektedir. Başka bir deyişle genel yönetimdeki kavramların ve yöntemlerin spor yönetiminde de bire bir geçerli olduğu görülmektedir. Dolayısıyla spor yönetimi, genel yönetimin kural ve ilkelerini spor alanında uygulaması olarak da ifade edilebilmektedir. Spor yönetiminin spor alanına yönelik hedef ve kararların yerine getirilmesine ilişkin faaliyetler ile ilgilenmesinin yanında beden eğitimi ve spor programlarının geliştirilmesi, kurum ve tesislerin sevk ve idaresi, personel yetiştirilmesi ve sağlanması, denetlenmesi gibi hususları kapsadığı bilinmektedir (Devecioğlu, 2020: 1). Spor yöneticiliği kavramının daha iyi anlaşılması için öncelikli olarak spor yönetiminin belirgin özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Spor yönetiminin belirgin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

Organizasyon yapısı: Spor etkinliklerinde organizasyonun iyi bir şekilde yapılması, gönüllü ve ücretli çalışanların etkili bir şekilde güdülenmesi, dengeli ve eşit kontrol süreci geliştirilmesi ile gerçekleştirilebilmektedir. Organizasyonun hazırlanmasındaki en önemli özelliklerden birisi de karmaşık iş yapma alışkanlıklarını basit hale getirmek ve çoklu gruplar arasında iletişim ağlarının açık olması şeklinde belirtilmektedir. İletişim ağı gelişmiş, hareket beceri düzeyi yüksek olan bir organizasyonun başarı elde etmesinin kolay olacağı, bunun gerçekleşmesi içinde insan kaynakları yönetiminin iyi olmasının gerektiği ifade edilmektedir.

İnsan kaynakları yönetimi: Federasyonlar, ligler, kulüpler ve spor firmalarının (malzeme ve organizasyon şirketleri) saha içi ve saha dışı faaliyetlerdeki başarılarını, insan kaynaklarına güveniyor oluşlarına bağladığı belirtilmektedir. Yönetimin kilit unsurlarından olan insan kaynakları yönetiminin diğerlerinden ayrılamayacağı ifade edilmektedir.

Liderlik: İyi bir spor yöneticisinin iyi bir de lider olması gerekmektedir. Spor organizasyonları ve kuruluşlarının formuna uygun olarak kararlarını hızlı alan, problem çözücü, iş birliği sağlayan, sporun doğasına uygun yönetim becerilerine sahip olan spor yöneticilerinin hem iyi bir lider olabileceği hem de başarılı olabileceği belirtilmektedir.

Örgüt kültürü: Spor örgütlerinin temel noktasında bireyin olduğu görülmektedir. Kurumu oluşturan temel unsurlardan olan bireyin sahip olduğu kültürü ve toplumsal kültürü de etkilemektedir. Endüstri alanında bulunan örgüt ve iş kültürünün spor alanında da kullanılmasının söz konusu alanlar ile ilişkisi sonucunda gerçekleştiği belirtilmektedir. Buna karşın sporun sosyal yönü sebebiyle spor yönetimi örgütsel kültüründe farklılıkların oluştuğu görülmektedir (Ekmekçi, 2009: 23).

Yukarıda yer alan bilgiler değerlendirildiği zaman sor yönetimini diğer yönetim biçimlerinden ayıran bazı özelliklerin olduğu görülmektedir. Spor yöneticileri söz konusu unsurları göz önünde bulundurarak spor yönetimine yön vermektedir. Spor yöneticilerinin özelliklerine ve eğitim süreçlerine ilişkin bilgiler aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

2.2.1. Spor Yöneticiliği Nedir?

Kaliteli personel ihtiyacının, her alanda olduğu gibi spor organizasyonları ve kurumlarında da bir gereksinim olduğu özellikle de yönetici konumunda bulunan kişiler açısından daha da önemli görüldüğü belirtilmektedir. Sporun yönetimi, sevk ve idaresinden yöneticilerin sorumlu olduğu bilinmektedir (Danacı, 2015: 12). Spor yöneticisi "kendi alanında uzmanlaşmış, alanına özgü görev ve sorumlulukları alan, bunun yanında sahip olduğu görevleri yerine getirebilecek bilgi ve donanıma sahip kişi" olarak tanımlanmaktadır (Eren, 2015: 31). Başka bir tanımda spor yöneticisinin, sporu, modern yönetim, ilke, karar ve yöntemlerini bilen, bunları özel durumlara uygulayabilen spor örgütleriyle toplumsal problemlere karşı duyarlı ve bilimsel yöntemle çözüm arayabilen, çalışanları güdüleme için ödül ve ceza imkanlarını zamanında ve yerinde gerçekleştirme bilgi, becerisine sahip, alanını ilgilendiren örgüt içi ve dışı ilişkilerde uzmanlar ile iletişim kuran ve onları yönlendiren, iş ve insan ilişkilerinde etkin bilgi ve becerisi olan, uluslararası ilişkilerin önemini bilen kişi olarak tanımlanmaktadır (Devecioğlu, 2020: 2).

2.2.2. Spor Yöneticisinin Nitelikleri

Diğer örgütlerde olduğu gibi spor örgütlerinde de yöneticilerin sahip olmaları gereken bazı nitelikler bulunmaktadır. Literatürde yer alan çalışmalarda spor yöneticilerinin sahip olmaları gereken nitelikler aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

- Öz eleştiri ve eleştiriye açık olma, kendisiyle barışık olma,
- Etkili iletişim gücünün olması,
- Türkçeyi iyi bilerek, anlaşılır, açık ve yalın şekilde dili kullanması,
- Bilgisayar kullanma becerisinin olması,
- Yabancı dil bilgisinin iletişim kurabilecek seviyede olması,
- Kurum içi ve kurum dışından kişi ve kurumlar ile iş birliği yapıp, gerekli yerlerde onlara rehberlik etmesi,

- Çevresi ile iş birliği yapabileceği olanak ve kaynaklardan yararlanabilmesi,
- Sporcuların problemlerine duyarlı olup, çözümü için çalışmalar gerçekleştirmesi (Sunay, 1998: 61).
- Sporun tarihsel gelişimi ve tanımı hakkında bilgi sahibi olması,
- İnsan organizmasının görev ve yapısı hakkında bilgili olması,
- İnsan hareketlerini analiz edebilecek gözlem becerisi ve bilgiye sahip olması,
- Spor ile ilgili olan tesis, teknoloji ve araç-gereç hakkında bilgi sahibi olması ve bunları geliştirebilmesi,
- Spor ile ilişkili gerçekleştirilen araştırma ve incelemeleri izleyip değerlendirme becerine sahip olması,
- Sporcuların problemlerine yönelik çözüm bulabilmesi,
- Spor hakkında gerçekleştirilen sempozyum, seminer vb. etkinliklere katılımı alışkanlık haline getirmesi (Gündoğdu ve Sunay, 2006: 57).

- **2.2.3. Spor Yöneticisinin Eğitimi**
- Türkiye'de spor yöneticisi yetiştirmeye yönelik eğitim programlarının üniversitelerde yer aldığı görülmektedir. 1993 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 7-d/ bendinde spor yöneticilerinin üniversitelerde yer alan beden eğitimi ve spor yüksekokullarında yetiştirileceği belirtilmiştir (Sunay, 1998: 63).
- **2.2.4. Spor Yöneticisinin Görevleri**
- İçinde bulunduğumuz çağda yaşanan yenilik, teknoloji gelişimi ve bilgilerin yönetimde uygulanması, böylelikle teşkilat yapısı, çalışan düzeni, kullanılan yöntem ve araç-gereçlerde gereken değişikliklerin yapılması ile spor ortamının etkililiğinin sağlanması görevleri, spor yöneticilerin görevleri arasında sayılmaktadır. Spor alanında yaşanan teknolojik gelişmeler sayesinde uluslararası organizasyonlardaki başarıların ve günümüz toplumlarında sporun büyük önem kazanması bu alanda yönetimin önemli olmasına gerekçe olarak gösterilmektedir. Spor yöneticilerinin, gençlik ve spor bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında, gençlik ve spor bakanlığına bağlı il ve ilçe müdürlüklerinde, profesyonel ve amatör liglerdeki spor kulüplerinde, belediyelerde kamu ve özel kuruluşlarla ilgili her spor tesisinde, özel spor kurslarında, sporcu eğitim

merkezlerinde, özel spor kurslarında çalışma olanaklarının olduğu belirtilmektedir (Devecioğlu, 2020: 2).

3. Covid-19 Pandemisi ve Spor Yönetimi Süreçleri

Bu bölümde pandemi kavramı ve Covid-19 süreci ile birlikte söz konusu sürecin spor yönetimi üzerindeki etkilerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Pandemi Nedir?

Tarih boyunca insanoğlunun en ciddi felaketlerden olan salgın hastalıklarla karşılaştığı, yaşanan her pandemi döneminde yüzbinler hatta milyonlarca insanın hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Pandemi döneminde yaşanan can kayıplarının, savaş dönemlerindeki can kayıplarından daha fazla olduğu görülmektedir. Fakat asıl önemli noktanın salgın hastalıkların sebepsiz şekilde ortaya çıkmadığı, hijyenin göz ardı edildiği ve sadece öldürüp zapt etmeyi amaçlayan savaşların ayrılmaz bir parçasının salgın hastalıklar olduğu belirtilmektedir (Derman, 2020: 26).

Yakın bir zamana kadar salgınların neden ortaya çıktığı hakkında bilgi eksikliklerinin olması sebebiyle salgınların toplumlar üzerinde etkisinin arttığı ve kitlesel ölümlere neden olduğu görülmektedir. Salgın hastalıkların ölümle birlikte insanların sosyal yaşamlarını, tüketim alışkanlıklarını, yaşam şekillerini ve ekonomik faaliyetlerini etkilediği bilinmektedir. Pandemilerin bu kadar büyük etkisinin olmasının temel nedeninin ne zaman ortaya çıkacağı, ne kadar yayılacağı ve ne kadar süreceği hakkında belirsizliklerin olması olduğu belirtilmektedir (Türk ve diğerleri, 2020: 612).

3.2. Covid-19 Pandemisi Nedir?

Koronavirüsler: Zarflı, pozitif polariteli ve tek zincirli RNA virüsleri olduğu belirtilmektedir. Pozitif polariteli olmaları sebebiyle RNA'ya bağımlı RNA polimeraz enzimi barındırmadığı, buna karşın genetik yapılarında söz konusu enzimi kodladığı ifade edilmektedir. Ayrıca koronavirüslerin üzerinde de çubuksu uzantıların olduğu belirtilmektedir. Söz konusu uzantıların Latince'deki "corona" kelimesinden geldiği anlamının da "taç" olduğu, bu nedenle bu virüslere Coronavirus (taçlı virüs) adı verildiği görülmektedir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020: 7). Henüz tam olarak anlaşılamayan mekanizmalarıyla tür engellerini aşabildiği ve insanlarda basit üst solunum yolu enfeksiyonları başta olmak üzere daha ölümcül sonuçları da olabilen alt solunum yolu enfeksiyonlarına dek birçok hastalığa ortam oluşturduğu

belirtilmektedir (Karadayı, 2020: 1). Son yıllarda toplumu derinden etkileyen koronavirüs salgılarının başında Covid-19'un geldiği görülmektedir. Yaşadığımız çağa damgasını vuran Covid-19'un kısa sürede tüm dünyada hayatı durma noktasına getirdiği belirtilmektedir. Pandemiye yol açan Covid-19'un milyonlarca insanın hastalığa yakalanmasına sebep olmasına karşın hakkındaki bilgilerin kısıtlı olduğu ve araştırmaların devam ettiği bilinmektedir (Zoralioğlu, 2020: 3).

Koronavirüs hastalığının (Covid-19) enfeksiyon hastalığı olduğu, sözcük anlamı ise CO ve VI yani İngilizce Coronavirüs'ten geldiği, "D" harfinin İngilizce "disease" kelimesinden, 19 ise koronavirüs vakalarının başlama senesi olan 2019'dan geldiği belirtilmektedir (Evren ve Us, 2020: 9). Aralık 2019 tarihinde Çin'e bağlı Wuhan kentinde nedeni belirlenemeyen zatürre vakalarının görülmesi ile başlayan süreçte hastalığın kayıtlara "bilinmeyen etiyoloji pnömoni" olarak geçtiği görülmektedir. Sonrasında Çin Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC)'nin yürütmüş olduğu ciddi araştırma programının sonucunda hastalığın koronavirüsten çıktığının belirlendiği belirtilmektedir (Karadayı, 2020: 1). Tüm dünyada hızla yayılan Covid-19 sebebiyle 11 Mart 2020'de DSÖ'nün pandemi ilan ettiği bilinmektedir. Ülkemizdeki ilk Covid-19 vakasının da 11 Mart 2020'de ortaya çıktığı belirtilmektedir (Pınar-Şenkalfa, 2020: 26).

Hapşırma ya da öksürme ile çevreye yayılan damlacıklara başka insanların temas etmesi ve ağız, burun veya göz mukozasına taşımaları sonucunda bulaşın gerçekleştiği bilinmektedir. Semptom göstermeyen kişilerin solunum yollarında da virüse rastlanılmasının sonucunda asemptomatik kişilerin de bulaştırıcı olduğunun tespit edildiği görülmektedir. Çin'deki vakaların epidemiyolojik özelliklerine bakıldığında ortalama olarak virüsün gelişimini tamamlama sürecinin 5-6 gün (2-14 gün) olduğu bazı vakalarda 14 güne kadar uzadığının belirlendiği ve Covid-19'un bulaştırıcılık süresinin tam olarak belirlenemediği belirtilmektedir (Tiftikçi, 2020: 19).

3.3. Pandemi Sürecinin Spor Sektörüne Etkisi

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkıp hayatın her alanına etki ettiği gibi spora da olumsuz etkilerinin olduğu bilinen yeni tip koronavirüsün (Covid-19) dünya genelinde spor organizasyonlarının durma noktasına gelmesine sebep olduğu bilinmektedir. Covid-19'un etkileri, pek çok konu ve faaliyette görülmesi gibi spor endüstrisi ve organizasyonlarında da görülmektedir. Bu durumdan en çok etkilenen, büyük kitlelerin takip ettiği, seyirci ve katılımcılara ev sahipliği yapan spor organizasyonların olduğu bilinmektedir (Bingöl ve

diğerleri, 2020: 1893). Bu süreçte iptal edilen büyük spor organizasyonları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

- Dünya Atletizm Salon Şampiyonası 2021 yılına ertelendi.
- Asya Atletizm Birliği 9. Asya Salon Şampiyonasını iptal etti.
- Tokyo Olimpiyatları 2021'e ertelendi.
- 29 Haziran - 12 Temmuz 2020 tarihleri arasında yapılması planlanan
- 134. Wimbledon Tenis Turnuvası ertelendi
- 24 Temmuz - 9 Ağustos 2020 tarihleri arasında planlanan Tokyo 2020
- Olimpik Yaz Oyunları ertelendi
- UEFA, Mayıs ayında gerçekleşmesi planlanan Şampiyonlar Ligi finali,
- Avrupa Ligi finali ve Bayanlar Şampiyonlar Ligi finalini erteledi.
- Euro 2020, 2021 yılına ertelendi
- Londra Maratonu ertelendi.
- Formula -1 ertelendi.
- NBA, NCAA ertelendi
- NFL iptal edildi (Bulduklu, 2020: 1052).

Pandemide bireysel olarak yapılan egzersiz ve sporların da spor merkezlerine getirilmiş olan yasaklamalar ile yapılamaz hale geldiği bilinmektedir. Sosyal mesafe kuralları ve salgının yayılmasının önlenmesi için alınan tedbirler kapsamında tüm dünyada spor olaylarının hükümetlerce ertelenmesine ya da iptal edilmesine karar verildiği görülmektedir. Küresel şampiyonalar, olimpiyat oyunları ve Euro 2020 gibi küresel ölçekli olanlar ile birlikte amatör ve profesyonel tüm yerel yarışmaların da iptal ve erteleme kararlarından etkilendiği bilinmektedir (Bulduklu, 2020: 150).

3.4 Pandemi Sürecinin Spor Yönetim Faaliyetlerine Etkisi

Pandemide ilk olarak kalabalık izleyici kitlesi tarafından takip edildiği bilinen profesyonel spor etkinlikleri ile birlikte tüm spor hizmetlerinin sağlandığı spor işletmelerinin, sportif ürün üreten endüstri kollarının, söz konusu ürünleri pazarlamada görevli olanların, spor turizmi sektörü, spor teşkilatının her kademesindeki çalışanlar ve sektörle ortak hizmet üreten/yürüten her türlü iş kolunun büyük kayıplar yaşadığı belirtilmektedir (Türkmen ve Özsarı, 2020: 55). 2020 yılında Covid-19 sebebiyle yapılması planlanan birçok büyük ölçekli organizasyonun iptal edildiği bilinmektedir. Bu organizasyonlardan en önemlilerinin 2020

Tokyo Olimpiyatları ve Avrupa futbol şampiyonası olduğu belirtilmektedir. Söz konusu organizasyonların 2021 yılına ertelendiği bilinmektedir. Yapılan ertelemelerin spor sektörüne ve ülkelere, bununla birlikte geçimini bu alanlardan sağlayan insanlara ekonomik açıdan zarar verdiği belirtilmektedir (Sadıkoğlu, 2021: 1).

Pandemide Belarus, Türkmenistan, Tayvan, Güney Kore, Nikaragua gibi spora ilginin yüksek olmadığı ülkelerin organizasyonlarının devam ettiği bilinse de küresel boyutta bir ilginin oluşmasına sebebiyet vermemektedir. Dolayısıyla spor organizasyonlarındaki erteleme ve iptallerin, sponsorluk ve reklam gelirleri, yayından alınan vergiler, ulaşım, iddia ve bahis sektörü, iletişim, paralı yayıncılık ve benzer pek çok sektörün de sekteye uğramasına neden olduğu bilinmektedir. Spor müsabakalarını erteleme veya iptal etme kararlarının bağlantılı olarak medya gelirlerinde azalmaya ve medyanın bu sektöre aktardığı paranın azalmasına neden olduğu görülmektedir (Bulduklu, 2020: 1051).

3.5 Pandemi Sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu Tarafından Uygulanılması İstenen Kurallar

Pandemi süreci ile birlikte basketbol müsabakalarının sağlıklı bir şekilde yürütülememesi 2021-2022 sezonu öncesinde Türkiye Basketbol Federasyonu (TBF) tarafından birtakım önlemler alınmasına zemin hazırlamıştır. Pandemi sürecinde açıklanan protokolde salona tribün kapasitesinin %50'sini aşmayacak şekilde aşı takvimini tamamlayan kişilerin alınabileceği ve deplasman ekibi taraftarının maçlara alınmayacağının da eklendiği görülmektedir. Bunun yanında federasyon tarafından hazırlanan uygulama talimatında 2021-2022 sezonunda Covid-19 tedbirleri kapsamında yürütülecek uygulamalar aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

1. İki doz aşısı ve aşı kartı olan kişilerin, herhangi bir sebeple Covid-19 teşhisi konulmamış olduğu müddetçe 2. aşı olduğu tarihten itibaren 14 gün sonra başka bir koşula tabi olmadan 3 ay (90 gün) süre ile oyun alanında bulunabilecekleri belirtilmektedir. Üçüncü doz aşısını yaptırmış olan kişilere aşı sonrası 14 gün bekleme süresinin uygulanmadığı, bu sürenin tamamlanması itibariyle her ay kantatif antikor testi yapılması gerektiği, pozitif çıkması durumunda başka bir koşula tabii olunmadığı belirtilmektedir.

2. Herhangi bir sebeple aşı kartı olmayan kişilerin ayda bir antikor testlerinin negatif sonuçlanması durumunda müsabakadan en fazla iki (2) gün önce alınmış olan negatif PCR testine sahip olmasının gerekli olduğu belirtilmektedir. Avrupa kupaları maç takvimi sebebiyle

söz konusu belirtilen süreçte test yaptıramayan kulüplerin, dört (4) günü aşmayacak şekilde ilgili müsabaka öncesi yaptırmış oldukları testleri veya FIBA/ECA organizasyonları bünyesinde tabi oldukları testlerin kabul edileceği belirtilmektedir.

3. Resmi makamlarca uygulanan prosedür ve karantina koşullarına Covid-19 teşhisi olan kişilerin tabii olduğu belirtilmektedir. Takım ile birlikte kenar yönetim de dahil olmak üzere, antrenman, seyahat ya da herhangi bir ortamda temas edilmiş olan kişilerden birine Covid-19 teşhisi konulması durumunda, müteakiben ilk müsabaka öncesi oyun alanına girecek olanların en fazla iki gün önce alınmış PCR testlerinin Lig Direktörlüğüne gönderilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir. PCR testi pozitif olan kişilerin sayısının artması halinde 2020-2021 sezonunda uygulanan tehir prosedürünün geçerli olduğu belirtilmektedir.

4. Covid-19 teşhisi olan ve semptomlu olarak geçiren basketbolcuların antrenmanlara tekrar başlaması hususunda 2020-2021 sezonunda uygulanan tehir prosedürünün geçerli olduğu, kardiyolojik kontrolleri de dahil olmak üzere diğer testlere tabii olmasının önemli tavsiye edildiği, bu testlerin gerçekleştirilmesi ve takibinin de kulüp doktorları sorumluluğu ve kararında olduğu belirtilmektedir.

5. Seyirci ile oynanan müsabakalarda belirlenen esaslar ile birlikte salona giriş izni verilen kişilerin içeri alınması ve işlem ile ilgili gereken teçhizatın sağlanmasının ev sahibi kulüp sorumluluğunda olduğu belirtilmektedir.

6. İmkân dahilinde, iki kapısı olan tesislerde girişlerin iki kapıdan, olmayan tesislerde ise tek kapıdan girişlerin sağlanacağı, iki kapının kullanılması durumunda kapılardan birinin yalnızca ev sahibi ve misafir takımın kafilesindeki kişiler ve protokolde belirlenen kişiler için kullanılacağı belirtilmektedir. Girişin yapılacağı kapının en az 24 saat önceden misafir takımın yönetimine bildirilmesi gerekmektedir.

7. Her iki takımın listesindeki kişilerin belirlenen kapıdan giriş yapacağı, takımların girişinde ateş ölçümünün görevlendirilen kişiler tarafından yapılacağı, bu esnada Lig Temsilcisinin nezaretinin zorunlu olmadığı, ölçümde yüksek ateşin tespit edilmesi halinde (37.80 C^{o}) daha önceden belirlenen ayrı bir bölgeye (imkân var ise tesis dışında) ivedilikle alınmasının ve 15 dakika sonra Lig Temsilcinin eşliğinde ölçümün tekrarlanacağı belirtilmektedir. İkinci ölçümün sonucunda da yüksek ateşin olması halinde kişinin tesise alınmayacağı, Federasyona bilgi verileceği, gereken değerlendirmelerin yapılması sonrasında alınan kararın Lig Temsilcisi tarafından ilgili kulübe iletileceği belirtilmektedir. Ayrıca ateş ölçümünün yapıldığı cihaza göre

kulaktan yapılan ölçümlerde 37,8 derece, deri üzerinden yapılanda ise 38 derecenin üst değer kabul edildiği görülmektedir (TBF, 2021).

TBF tarafından yapılan düzenlemeye göre Covid-19 sürecinde müsabakalara seyirci alınmasına ilişkin süreçler de değişime uğramıştır. Bu kapsamda Covid-19 sürecinde müsabakalara seyirci alınma süreçlerine ilişkin olarak aşağıdaki kurallar düzenlenmiştir.

1. 2021-2022 sezonuna Federasyon tarafından basketbol müsabakalarına olumlu etkisi olan seyircilerin alınarak başlanmasına ilişkin prensip kararının alındığı görülmektedir. Ev sahibi takımların birinci aşamada müsabakalarına en fazla salon kapasitesinin %50'si kadar seyirci alınabileceği, sürece bağlı olarak resmi makamlar tarafından alınan karalar doğrultusunda oranın azaltılabileceği, arttırılabileceği ya da iptal edilebileceği belirtilmektedir.

2. Seyircilerin müsabakalara alınmasına ilişkin belirtilen kuralların uygulanması ve bu hususta pandemi ile mücadelede zafiyete düşülmemesi için oluşabilecek aksaklıkların önlenmesine ilişkin uygulama, tedbir ve denetimin sorumluluğunun ev sahibi kulüpte olduğu belirtilmektedir.

3. Müsabakalara yalnızca ev sahibi takımın seyircilerinin alınacağı, misafir takımın seyircilerinin girişine izin verilmeyeceği belirtilmektedir. Misafir kulübün Lig Direktörleri tarafından akredite edilen yöneticilerine ek olarak en fazla yirmi kişiden oluşan yönetici ve mensuplarına tesise girişte liste ile izin verileceği, söz konusu kişilerin tesise girişinde 2020-2021 sezonunda uygulanan prosedürlerin uygulanacağı belirtilmektedir.

4. Aşı takvimini tamamlayan kişilerin müsabakaları izlemek için salona alınacağı, saha kenarından izleyecek olan kişilerde dahil geçerli aşı kartı olmayanlara bilet satışının yapılmayacağı ve salona girişte bilet kontrolü ile beraber aşı kartı kontrolünün de yapılacağı belirtilmektedir.

5. Saha kenarından ve tribünden müsabakayı izleyen kişilerin tamamının kullanım amacına uyacak şekilde maske takmasının zorunlu olduğu belirtilmektedir (TBF, 2021).

Federasyon tarafından müsabakalarda bilet satışı yapılması ve seyircilerin uyması gereken kurallar aşağıdaki gibi sıralanmıştır;

a) Bilet satışı aşı takvimini tamamlamamış olan kişilere yapılmayacaktır.

b) Bilet satışı belirlenen kapasite oranında yapılacaktır.

c) Seyircilerin oturacakları yerleri sosyal mesafe kurallarına uygun şekilde düzenlemenin ev sahibi kulüp sorumluluğunda olduğu, biletteki oturma yerlerinin damalı oturma sisteminde ve her 4m²'ye bir kişi olacak şekilde planlanmasının gerekli olduğu belirtilmektedir. Ayrıca seyircilerin salon içindeki hareketlerinin TBF Temsilcileri tarafından takip edileceği, tüm koltukların numaralı olması ve yönlendirme ve/veya ilave yer gösterici personel aracılığı ile seyircilerin yerlerine oturmalarının sağlanması gerekmektedir.

d) Saha içinde bulunan koltuklarda birer boşluk kalacak şekilde oturulması, iki ya da daha fazla sıra koltuğu olan tesislerde dama düzeninin uygulanacağı, sorunsuz şekilde uygulanması için gerekli tedbirlerin alınmasında ev sahibi kulübün sorumlu ve yükümlü olduğu belirtilmektedir.

e) Genel sağlık tedbirlerine uyularak seyircilerin salona alınması gerektiği için ev sahibi kulüplerin seyircilerin salona alınması esnasında gerekli mesafenin sağlanması için zemin markalaması, yeterli sayıda kapının açılması, düzenli giriş için bariyerler ile koridorların oluşturulması ve kapılarda birikmenin önlenmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte HES kodu kontrolünün de yapılacağı, yalnızca belirlenmiş olan koşullara uygun kişilerin salona alınacağı, tüm bunlarda ev sahibi kulübün sorumlu ve yükümlü olduğu belirtilmektedir.

f) Protokolde bulunan koşulları sağlamayan kişilerin salona alınmasına izin verilmeyeceği, salona alınmayan kişinin ver tercihine göre yanındaki kişilerin bilet bedelinin iadesinin sağlanacağı belirtilmektedir. Bu durumun da bilet üzerinde satış sözleşmesinde açık bir şekilde bulunması gerekmektedir.

g) E- bilet satışının mümkün olan tüm müsabakalarda yapılması, biletlerin el okuyucuları ya da akıllı cep telefonları ile kontrol edilmesi gerekmektedir. Sabit bilet okuyucuları kullanılması durumunda cihazların elle dokunulan yerleri her geçişten sonra temizlik için görevlendirilen kişi tarafından dezenfekte etmesi gerekmektedir.

h) Kâğıt bilet satılması mecburiyetinde kalındığında;

Gişe önlerinde uygun mesafeli sıraya girilebilmesine yardımcı yer markalamasının yapılması,

Gişelerin pencerelerinde kişilerin direkt olarak görüşme yapmasını önleyen cam ya da şeffaf panellerin yapılması,

Satış yapan kişilerin satışa başlamasından önce eldiven takması ve özellikle de yoğun satışlarda eldivenlerini sıkça değiştirmesi,

Girişte bilet kontrolü yapan kişilere biletin elden verilmemesi, seyircinin biletini makul mesafeden gösterip geçerli olduğu anlaşıldığında kendisi tarafından uygun yeri yırtılıp kutuya atılması gerekmektedir.

i) Ortak alanlarda (büfe, tuvalet gibi) temizlik ve sosyal mesafe konularına ilişkin bilgilendirme afişlerinin bulunması, yön gösterici ve yer belirticilerin hazır olması, tüm ortak alanlarda el dezenfektanının bulundurulması gerektiği belirtilmektedir.

j) Büfelerde, temassız ödeme seçeneği ve sıra bekleme işaretlerinin bulundurulması gerektiği, su, soğuk sandviç gibi temel gereksinimlere yönelik ürünler dışında ürün satışının önerilmediği, ayrıca müsabakaların olduğu günlerde büfe kullanımı ve kapasitesi ile ilgili kararın ev sahibi kulübe ait olduğu belirtilmektedir.

k) Tuvaletlerde, kabin tuvaletlerde oturma kâğıdı, tuvalet kâğıdı, lavabolarda kâğıt havlu, sabun gibi kişisel temizlik malzemeleri her zaman yeterli şekilde hazır olması, pisuarlarda bir kişilik aralık kalacak şekilde kullanıma kapatılması gerekmektedir. Bahsedilen bu malzemelerden mümkün olanların ortak temasın önüne geçilebilecek şekilde, fotoselli makinalar aracılığıyla sağlanmasının gerektiği belirtilmektedir.

l) Büfe ve tuvaletlerin seyirciler tarafından kullanılması için ilgili lig talimatlarının geçerli olduğu, tuvaletler ve genel kullanım alanlarına ilişkin resmi makamlarca belirlenen hijyen kurallarının yerine getirilmesi, büfelerden yapılacak satışlar için işletmecilerin kurallara riayet etmesinde ev sahibi kulüplerin sorumlu olduğu belirtilmektedir (TBF, 2021).

TBF tarafından yapılan düzenlemede hazırlık turnuvalarında uygulanacak esaslar da Covid-19 tedbirlerine göre değiştirilmiştir. Bu kapsamda pandemi sürecinde yapılacak hazırlık turnuvaları için aşağıdaki düzenlemelere gidilmiştir;

1. Her hazırlık karşılaşması ya da turnuvası için Lig Temsilcisi görevlendirilmesinin yapılacağı, bu görevlilerin müsabaka tazminatı ve gerek görülmesi halinde konaklama ve ulaşım masraflarının ev sahibi kulüp ya da organizasyon sorumluluğunu üstlenmiş olan kurumca karşılanacağı belirtilmektedir.

2. Her hazırlık müsabakasına ilişkin protokolde belirtilen esaslar çerçevesinde test ve aşı kartı uygulamasının takibinin yapılması, dört günden uzun süren hazırlık turnuvalarında PCR test sonuçlarına göre sahada bulunan basketbolcuların üçüncü günde PCR testlerini bir kez daha yaptırmalarının zorunlu olduğu belirtilmektedir.

3. Hazırlık müsabakasında yer alan ya da turnuvaya katılan yabancı ülke takımının ayrım gözetmeksizin Türk takımı gibi işleme tabii tutulmasının gerekli olduğu belirtilmektedir (TBF, 2021).

TBF tarafından yapılan açıklamada ligin uygulanma süreci de aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

1. Pandeminin sezon içinde gösterdiği seyrine göre ilan edilen statü ve buna bağlı programda yaşanabilecek aksaklıkların geçerli talimat hükümleri çerçevesinde uygulanmasına öncelik verileceği belirtilmektedir.

2. Tehir müsabakalarının oynatılmasında sıra takip edilmesinin esas olduğu, buna karşın Türkiye Kupalarına referans olan liglerde ilk yarı, diğer tüm liglerde ise Play-Off ya da Final Grubu öncesinde Normal Lig karşılaşmalarının tamamlanamaması gibi bir durum olması halinde sıra takibi olmaksızın tehir müsabakalarının oynatılabileceği belirtilmektedir.

3. Pandeminin gidişatına göre karşılaşmaların ilan edildiği şekliyle tamamlanamaması durumunda 2020-2021 sezonunda belirlenmiş olan statü ve program alternatiflerinin de dikkate alınmasıyla ligin tamamlanmasına ilişkin alternatif takvim ve statü TBF Yönetim Kurulu tarafından belirlenip uygulanacağı belirtilmektedir (TBF, 2021).

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Yapılan bu araştırmada nitel çalışma modelinden yararlanılmıştır. Nicel çalışma yöntemi ile kıyaslandığı zaman nitel çalışmalarda genellikle açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formlarından yararlanıldığı görülmektedir. Uygulamada kullanılan sorular genellikle araştırma konusu ile ilgili kavramsal sorulardan meydana gelmektedir. Nitel çalışmalarda elde edilen bulgular da tıpkı nicel çalışmalarda olduğu için ilgili literatür ışığında kuramsal unsurlar göz önünde bulundurularak tartışılmaktadır (Baltacı, 2019: 368).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM/ÇALIŞMA GRUBU

Yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu Türkiye Basketbol Liginde görev yapan altı menajer meydana getirmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışma grubunun belirlenmesinde tesadüfi örneklem seçim tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırma grubunu meydana getiren menajerler, 2020-2021 yılı Türkiye Basketbol Liginde görev yapanlar ile sınırlandırılmıştır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Yapılan bu araştırmanın veri toplama sürecinde araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formundan faydalanılmıştır. Veri toplama sürecinde kullanılan görüşme formunda toplam 14 açık uçlu soru bulunmakta olup, görüşme formunda yer alan sorular araştırmanın alt problem sorularına cevap bulabilecek şekilde hazırlanmıştır.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Nitel veri analizleri için toplanan veriler ses kaydı veya metin gibi formatlarda toplanmaktadır. Toplanan verilerin (görüşme / mülakat vb) sayısal olarak sunulmasının en temel amacı verileri okuyucu için anlaşılır duruma getirmektir. Araştırma kapsamında kulüplerin genel menajeri olarak görüşmeye katılanların verdikleri yanıtlar öncelikle Microsoft Office Word programına aktarılmıştır. Word programına aktarılan metinler okunup, araştırma kapsamına uygun olarak kodlar ve temalar hazırlanmıştır. Sonrasında bu temalara

ve kodlara ilişkin yanıtlar kategorize edilmiştir ve tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan genel menajerlerin sorulara ilişkin verdikleri yanıtlar tabloların altında tırnak işareti ile alıntı olarak sunulmuştur.

4.BULGULAR

4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 1. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Sporcu Kadrosu Planlamasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Sporcu sayısına ilişkin sorunlar	
Sporcu sayısını artırma	2
Sağlık / sakatlık sorunları	2
Tema: Transfer Sorunları	
Yabancı oyuncu sorunları	2
Aşı karşıtlığı	1
Finansal sorunlar	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	1

Tablo incelendiğine, araştırmaya katılan genel menajerlerin 1'inin pandemi nedeniyle sporcu kadrosu planlamasında değişiklik yapılmadığını belirtirken, 2'sinin sporcu sayısını artırdıklarını, 2'sinin sağlık / sakatlık nedenleri ile sporcu sayısının azalması sorunu yaşadıklarını ifade etmekte, transfer sorunlarına ilişkin olarak 2 genel menajer yabancı oyuncu sorunu yaşadıklarını, 1'inin sporcuların aşı karşıtlığı sorununu yaşadıklarını, 1'inin ise finansal sorunlar yaşadıklarını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle sporcu kadrosu planlamasında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri sporcu sayısına ilişkin sorunlar, transfer sorunları ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Sporcu sayısına ilişkin sorunlarda örneğim G3 "*Her zamanki kadro planlamamız doğrultusunda kadromuzu oluşturduk fakat daha sonra yaşanacak bazı problemlere karşı sezon başında yayımlanan basketbola dönüş protokolünde eksik oyuncu listesi ile maçlara çıkabileceğimiz bize iletildiğinden ekstra bir planlama içinde bulunmadık. Normal şartlarda 12 den eksik sporcuyla maçlara çıkmamızın*

yaptırımları ***olurken pozitif vaka durumlarında 6 ya kadar olan pozitif oyuncu durumunda maçlara çıkabildik bu sayının üstünde maçlarımız tehir oldu***" ifadesiyle sağlık sorunları yaşandığını belirtirken, G5 "*Genel planımızda bir değişiklik olmadı* ***ancak sakatlıklardan ve performans düşüklüğünden giden ve gelen oyuncular oldu***" ifadeleriyle sakatlıklar nedeniyle oyuncu sorunu yaşadıklarını belirtmektedir. G6 ise "***Biz kadromuzu****, olabilecek tüm sakatlıklara ve hastalıklara karşı ayakta kalabilecek şekilde g****eniş bir rotasyonla kurmaya gayret gösterdik****. Hastalık ve sakatlıklardan dolayı oluşabilecek oyuncu eksikliklerinin etkisini en aza indirmeyi amaçladık*" ifadesiyle olası sakatlıkları önlemek için geniş bir kadro kurduklarını belirtmektedir. Transferle ilgili sorunlar yaşadığını belirten genel menajerlerden G1 "*Değişiklikler yapmak zorunda kaldık.* ***özellikle yabancı oyuncularda aş karşıtı olan bazı adayları elemek durumda olduk***" ifadesiyle aşı karşıtlığı nedeniyle özellikle yabancı oyuncu seçiminde sorun yaşadıklarını belirtirken, Ö2 "*Öncelikle* ***sporcu kadrosunu planlarken COVID-19'un finansal etkileriyle karşılaştık****. Özellikle* ***yabancı sporcuların transfer sürecinde farklılıklar oldu****. Genel hatlarıyla sezon içerisinde de sporcu sayımızı normal şartların biraz daha üzerinde tutup olası bir aksilikte belli bir sayıda sporcuyla sahada olmaya planladık*" ifadesiyle benzer şekilde yabancı oyuncu transferlerinde sorunlar yaşadıklarını ve buna ek olarak finansal sorunlar yaşadıklarını belirtmektedir. Pandemi döneminde kadro planlamasında değişiklik yapmak durumunda kaldıklarını belirten genel menajerlerin aksine G4 "*Açıkçası* ***pandemi nedeniyle kadro planlamamızda değişiklik yapmadık***" ifadesiyle kadro planlamasında değişiklik yapmadıklarını belirtmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 2. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Yönetim Kadrosu Planlamasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Bütçe planlaması	
Bütçe değişikliği	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	5

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan genel menajerlerin 1'inin pandemi etkisiyle yönetim kadrosu planlamasında bütçe değişikliği yaptığını belirttiği, 5'inin ise değişiklik yapılmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle yönetim kadrosu planlamasında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşlerinde bütçe planlamasına ilişkin değişim olduğunu belirten G1 "Planlamalarımızı ve bütçemizi pandemi koşullarına ve Federasyonun açıklamış olduğu Covid-19 protokolüne uyabilmek için güncelledik" ifadesiyle planlamalarını belirtmektedir. Yönetim kadrosu planlamasında değişiklik olmadığını belirten genel menajerlerden G4 "Açıkçası pandemi nedeniyle kadro planlamamızda değişiklik yapmadık" ifadesiyle planlama değişikliği yapmadıklarını belirtirken, bunun nedenlerine ilişkin olarak G3 "Sezon başında yayınlanan basketbola dönüş protokolü sayesinde yine bize tanınan bazı haklar sayesinde kadroda bulunması gereken teknik ve idari kadronun pozitif Covid-19 teşhisi konulduğu takdirde izolasyon süreci devreye giriyordu. Bu kişilerin o hafta saha kenarında bulunma zorunluluğu yoktu bazı istisnalar dışında. Baş antrenörle birlikte yardımcı antrenöründe pozitif olması durumunda maçlarımız tehir oldu. Bu sebeple yapılanma aşamasında ekstra bir önlem veya değişiklik yapılmadı" ifadesiyle Covid-19 sürecine ilişkin prosedürlere uygun şekilde davrandıklarını ve bu nedenle yönetim kadrosu planlamasında değişiklik yapmadıklarını belirtmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 3. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Seyahat Planlamasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Seyahat şeklinde değişiklik	
Farklı bir taşıt kullanımı	3
Mola tercihlerinde değişiklik	2
Tema: Kafileye yönelik önlemler	
Kafilenin bilgilendirilmesi	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	1

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan genel menajerden pandemi etkisiyle seyahat şeklinde değişiklik olduğunu belirtenlerden 3'ünün farklı bir taşıt kullanımına başladıklarını, 2'sinin ise mola tercihlerinde değişiklik yapıldığını belirttiği, kafileye yönelik önlemlere ilişkin 1 genel menajerin kafilenin bilgilendirilmesinin yapıldığını belirttiği, 1 genel menajerin ise seyahat planlamasında değişiklik yapılmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle seyahat planlamasında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri seyahat şeklinde değişiklik, kafileye yönelik önlemler ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Seyahat şeklindeki değişimlere ilişkin G2 "*Seyahat planlamasında yaptığımız en büyük değişiklik önceki sezon 'Akhisar Seyahat' firmasından tarafımıza gönderilen şoför ve otobüs rastgele geliyordu ve şehirler arası çalışıyordu. Bunun bizim için risk teşkil edebileceğini düşündüğümüz için 2018-2019 sezonu sonunda yönetim olarak ayrıldığımız* ***Akhisarspor'un otobüsünü rica ettik çünkü şoför sabit ve kafileyle olduğu için devamlı PCR Testi oluyordu otobüs de düzenli olarak dezenfekte ediliyordu***" ifadesiyle sabit bir sürücü ve otobüs kullanımını tercih etmeye başladıklarını belirtirken, G6 "*Önceki sezonlarda uzak deplasmanlar için yaptığımız* ***uçak seyahatlerinin yerini dış dünya ile teması azaltmak amacıyla otobüs yolculukları aldı. Otobüs yolculuklarının sayısını arttırarak*** *oyuncularımızın ve teknik ekibimizin COVID kapma ihtimallerini en aza indirmeyi amaçladık*" ifadesiyle hem uçak kullanımından otobüs kullanıma yönelik bir tercih değişimi olduğunu hem de otobüs yolculuklarının sayısını artırdıklarını belirtmektedir. G3 "*Seyahat planlamalarımızda* ***kara yolu tercih edilmiş ise mola verilecek yerler planlanıp ayrı bir ortamda kafile dışında insanlarla temas olmayacak şekilde ayarlamalar yapıldı. Hava yolu tercih edilmiş ise hava yolunun Covid-19 protokolleri incelenip kafile bilgilendirildi. Gidilecek yerlere mümkün olan en az duraklama ve en hızlı şekilde ulaşmak önceliğimizdi***" ifadesiyle hem mola tercihlerinde ve mola şeklinde değişiklik olduğunu, ayrıca kafilenin hava yolu seyahatlerinde bilgilendirildiğini belirtirken G4 "*Seyahat planlamasında değişiklikler oldu. Genelde çok uzak değilse kendi otobüsümüzle ve daha hijyenik seyahat ettik.* ***Yolda minimum mola verdik***" ifadesiyle mola tercihlerinde değişiklik olduğunu belirtmektedir. Seyahat planlarında değişiklik olduğunu belirten genel menajerlerin aksine G5 "*Seyahatlerimiz 15 gün önceden*

*planlandı ve **bir değişiklik yaşanmadı***" ifadesiyle planlama değişikliği olmadığını belirtmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 4. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Bütçe Planlamasında ve Oluşturulmasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Gider artışları	
Sağlık harcamalarında artış	2
Deplasman giderlerinde artış	1
Oyuncu seçiminde bütçe azaltılması	1
Tema: Gelir kayıpları	
Sponsor gelirlerinin azalması	3
Bilet satış gelirlerinde azalma	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	1

Tablo incelendiğinde, pandemi etkisiyle bütçe planlamasında ve oluşturulmasında değişiklik olma durumuna ilişkin araştırmaya katılan genel menajerlerden gider artışı olduğunu belirtenlerden 2'sinin sağlık harcamalarında artış olduğunu, 1'inin deplasman giderlerinde artış olduğunu, 1'inin ise oyuncu seçiminde bütçenin azaltılması sonucu olduğunu belirttiği, gelir kayıplarına ilişkin 3 genel menajerin sponsor gelirlerinde azalma olduğunu, 1'inin bilet satış gelirlerinde azalma olduğunu belirttiği, 1 genel menajerin ise değişiklik olmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle bütçe planlamasında ve oluşturulmasında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri gider artışları, gelir kayıpları ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Örneğin G3 "Pandemi süreci birçok kulüp gibi bizim de bütçe planlamalarımızda belirsizliklere yol açtı. Daha önce böyle bir durumla karşılaşmadığımız için ne gibi ekstra durumlarla karşılaşacağımızı bilemedik. Başta sağlık ve deplasman giderlerimiz ile ilgili yeni bir planlama ihtiyacı oluştu" ifadesiyle pandemi etkisiyle belirsizliklerin ortaya çıktığını, sağlık ve deplasman giderlerinde artış olduğunu belirtirken, G2 "Finansal olarak bizi zorlayan bir süreçti çünkü sponsor

bulmak ve bulduğumuz sponsorların düşündükleri sponsorluk bedelleri düşüktü. Biz de planlanandan daha uyguna bir takım kurduk. Buna rağmen Dolar/TL artışı sezon içerisinde öngördüğümüzden fazla oldu" ifadesiyle sponsor gelirlerinin azalması nedeniyle daha uygun bütçeli bir takım kurduklarını, ancak döviz kurundaki artışın ön göremedikleri bir sorun ortaya çıkardığını belirtmektedir. Benzer şekilde G4 "Bütçeyi planlarken sponsorlardan gelecek gelirlerimiz ve maç bileti satamayacağımız için bütçemizde düşüş yaşadık" ifadesiyle hem sponsor gelirlerinden hem de bilet satışlarının azalmasından kaynaklı gelir kaybı yaşadıklarını belirtmektedir. G5 ise "Giden ve gelen oyuncular maliyeti birbirini dengeledi" ifadesiyle bütçe planlamasında değişiklik yapmadıklarını belirtmektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 5. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Sağlık Yatırım ve Harcamalarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Sağlık harcamaları	
PCR test masrafları	4
Tedavi masrafları	1
Tema: Önleyici tedbir harcamaları	
Hijyen masrafları	2
Beslenme masrafları	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	1

Tablo incelendiğinde, pandemi nedeniyle sağlık yatırım ve harcamalarında değişiklik omla durumuna ilişkin araştırmaya katılan genel menajerlerden sağlık harcamalarına ilişkin değişiklik olduğunu belirtenlerden 4'ünün PCR test masraflarında artış olduğunu, 1'inin tedavi masraflarında artış olduğunu belirttiği, önleyici tedbir harcamalarında artış olduğunu belirtenlerden 2'sinin hijyen masraflarında değişim olduğunu, 1'inin ise beslenme masraflarında değişim olduğunu belirttiği, 1 genel menajerin ise değişiklik olmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle sağlık yatırım ve harcamalarında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri sağlık harcamaları, önleyici tedbirler ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Sağlık

harcamalarına ilişkin olarak G1 "*Her maçtan 2 gün önce istenen* ***Covid-19 testleri için hatırı sayılır miktarlar harcadık****. Bunun yanında riski kaldırmak, kendini Covid-19 olmasa bile kötü hisseden herkes için ekstradan test yaptırmak durumundaydık****. Olası pozitif vaka tespitinde ise 4-5 gün sonra gene ekstradan tüm takıma test uygulayıp, olası bulaşık önlemenin yollarını aradık. Bunların hepsi gerçekten bütçede çok büyük bir miktarı kapladı***" ifadesiyle Covid-19 testleri (PCR) için bütçelerinde ciddi bir artış olduğunu belirtirken, G3 "***Özellikle sağlık harcamalarımızda her müsabakadan önce tüm takım mensuplarına yaptırmak zorunda olduğumuz PCR testi en büyük değişiklik oldu diyebilirim****. Başlangıçta devlet tarafından karşılanan bu tutar daha sonra kulüplerin ödemesi gereken bir kalem haline geldi. Bunun dışında* ***Covid-19 tanısı konan takım mensuplarının tedavi masrafları da sağlık harcamalarında ekstra bir kalem olmuştur***" ifadesiyle benzer şekilde PCR test masraflarının fazla olduğunu, buna ek olarak tedavi masraflarının ek bir harcama kalemi olduğunu belirtmektedir. G4 "***Sağlık konusunda daha hijyenik ortam sağlamak amaçlı maliyet arttı****. Ayrıca her hafta yaptırdığımız Covid-19 testleri ekstra maliyet çıkarttı*" ifadesiyle test masraflarına ek olarak hijyen sağlamak amacıyla maliyet artışı olduğunu, G6ise "*En başta oyuncularımızın dirençlerinin düşmemesi ve Covid-19'a hazır hale gelmemeleri için tüm oyuncularımızın ve teknik ekibimizin kullanımı* ***için daha fazla vitamin ve gıda takviyesi satın almaya başladık****. Takımca yediğimiz yemeklerde daha özenli olmaya çalıştık.* ***Hiçbir şey için satın alma yapmadıysak yalnızca maske için bile ciddi harcama yaptık****. Aynı zamanda her maç öncesi tüm kafilemiz ve tesis çalışanlarımıza PCR testi yaptırdık*" ifadesiyle maske masrafları olduğunu ve buna ek olarak sağlık amaçlı beslenme masraflarında artış olduğunu belirtmektedir. G5 ise sağlık harcamalarına ilişkin "*Sponsor Hastanemiz olduğundan plan dışına çıkılmadı*" ifadesiyle sağlık harcamalarında planlama dışında bir durum gelişmediğini belirtmektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 6. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Spor Salonlarının Fiziki Şartlarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Yapısal değişiklikler	
Işıklandırma	1

Havalandırma	1
Isıtma - soğutma	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	3

Tablo incelendiğinde, pandemi nedeniyle spor salonlarının fiziki şartlarında değişiklik olduğunu belirten genel menajerlerden 1'inin ışıklandırma, 1'inin havalandırma, 1'inin ısıtma – soğutma sisteminde değişiklik olduğunu belirttiği, genel menajerlerin 3'ünün ise değişiklik olmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle spor salonlarının fiziki şartlarında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri yapısal değişiklikler ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Yapısal değişiklikleri ilişkin G5 "Salonumuz ışıklandırması arttırılarak Süperlig seviyesine çıkarıldı" ifadesiyle ışıklanmaların değiştirildiğini belirtirken, G 6 "Deplasman salonları hakkında bir şey söyleyemeyeceğim ancak kendi salonumuzda havalandırma, ısıtma ve soğutma sistemimizde yenilemeler yapmak durumunda kaldık ki oyuncularımız ve teknik ekibimizin hastalanma ihtimallerini düşürebilelim" ifadesiyle sağlık amaçlarıyla havalandırma ile ısıtma ve soğutma sistemlerini değiştirdiklerini belirtmektedir. Spor salonlarının fiziki şartlarında değişiklik yapılmadığını belirten G2 ise "Sezonun seyircisiz olacağını biliyorduk ve salonun şartlarında pek bir değişiklik yapılmadı. Fakat alınan önlemler olarak haftada 2(iki) gün dezenfeksiyon işlemi yapıldı. Kişilerin ulaşabileceği alanlara dezenfektan sistemi konuldu" ifadesiyle fiziksel değişiklik olmadığını ancak hijyen koşullarında değişiklik olduğunu belirtirken, G4 ise "Spor salonumuzda temizlik daha çok yapıldı. Ayrıca mümkün olduğunca az insan içeri aldık" ifadesiyle spor salonunda temizliğin daha fazla yapıldığını ve daha az kişinin salona alındığını belirtmekte, ancak salonun fiziki şartlarında değişiklik olduğunu ifade etmemektedir.

4.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 7. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Konaklama Şartlarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: İzolasyon değişimi	
Diğer konaklayanlardan izolasyon	3

Odada uzun süre vakit geçirme	1
Tema: Niceliksel değişim	
Kriter değişimi	1
Maliyet artışı	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	2

Tablo incelendiğinde, pandemi nedeniyle konaklama şartlarında değişiklik olduğunu belirten genel menajerlerden izolasyona ilişkin değişim olduğunu belirtenlerden 3'ünün konaklama yerindeki diğer konaklayanlardan izole olduklarını, 1'inin ise odalardan uzun süre çıkmayarak diğer kişilerle teması azalttıklarını belirttiği, niceliksel değişim olduğunu belirtenlerden 1'inin konaklama kriterlerinde değişim olduğunu, 1'inin ise maliyet artışı olduğunu belirttiği, genel menajerlerin 2'sinin ise konaklama tercihlerinde değişim meydana gelmediğini belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle konaklama şartlarında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri izolasyon değişimi, niceliksel değişim ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. İzolasyona ilişkin G3 "*Konaklayacağımız oteller ile ayrı bir planlama ve program yapıldı.* ***Otel misafirleri ile temas olmayacak şekilde düzenlemeler yapıldı. Ortak kullanım alanlarında minimum temas olması öncelik haline geldi. Yemek yenen yerlerde ayrı bir bölüm oluşturulması önceliğimizdi****. Bunun dışında toplantı veya yemek yeme dışında* ***kafiledekilerin odalarından mümkün olduğunca çıkmamasını istedik***" ifadesiyle konaklama yerinde kafile dışındaki kişilerle izole olunması için planlamalar yapıldığını, ayrıca zorunlu haller dışında odadan çıkılmaması şeklinde düzenleme yapıldığını belirtirken, G6 "*Artık ilk önce* ***otellere, 'Bizim öğünlerimiz için bizi, diğer misafirlerinizden izole edebileceğiniz alanlar oluşturabilir misiniz?' diye sorduk****. Olumsuz yanıt aldığımız oteller olması halinde de bu şartlarımızı sağlayabilecek oteller aramaya başladık*" ifadesiyle konaklama yerindeki diğer kişilerden izole olabilmek için önceden planlama yaptıklarını belirtmektedir. Niceliksel değişimlere ilişkin G1 "***Hijyen ve sertifika sahibi olmayan yerlerde kalmadığımız gibi, çoğu zaman herkesin single odalarda kalması gerekti. Bu da ekstra bir maliyet çıkarttı***" ifadesiyle konaklama kriterlerinde değişimler olduğunu, kişilerin single (tek kişilik) odada kalmasının maliyet artışına neden olduğunu belirtmektedir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 8. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Takım Mensuplarının Sözleşmelerinin Hazırlanmasında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Pandemi özelinde maddeler eklendi	
FIBA ve/veya Federasyon onaylı Covid-19'a özel maddeler eklendi	3
Covid-19 durumlarına özel madde eklendi	2
Tema: Sporcu tedbirlerine ilişkin maddeler eklendi	
Sporcunun sağlığını korumasına yönelik maddeler eklendi	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	1

Tablo incelendiğinde, takım mensuplarının sözleşmelerinin hazırlanmasında değişiklik olduğunu belirten menajerlerden pandemi özeliğinde maddeler eklendiğini belirtenlerden 3'ünün FIBA ve/veya Federasyon onaylı Covid-19'a özel maddeler eklendiğini, 2'sinin ise Coivd-19 durumlarına özel madde eklendiğini belirttiği, 1 menajerin ise sporcunun sağlığını korumasına yönelik maddeler eklendiğini belirttiği, 1 menajerin sözleşmelerin hazırlanmasında değişiklik olmadığını belirtiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle takım mensuplarının sözleşmelerinde değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri pandemi özelinde maddeler eklendi, sporcu tedbirlerine ilişkin maddeler eklendi ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Örneğin G2 "*Normal zamanlarda yapılan sözleşmelerde* ***mücbir sebeplerin etkileriyle liglerin oynanması ya da ertelenmesi durumunda tam bir karar yoktu fakat geçtiğimiz sezonla beraber bu tür bir madde eklendi ve ertelenme ya da oynanması durumunda sözleşmelerde farklılıklar olabileceğine dair FIBA'nın alacağı karara uyulacağına dair bir maddeydi***" ve G3 "*Takım mensuplarının sözleşmelerinde bir değişiklik yapılmadı fakat* ***ekstra belge talebi oldu****. En başta sözleşmeler yapılırken kişilere gerekli bilgiler ve bu ekstra belgenin önemi anlatıldı.* ***Federasyonun imzalanmasını istediği bu ek belge Covid-19 Muvafakatnamesi ile alakalıydı****. Sporcunun sağlık ile alakalı oluşacak riskleri bildiğini ve kabul ettiğini belirten bir belgeydi. Bu belgeyi imzalamayan kişilerle sözleşme yapmak mümkün değildi. Fakat bizim tarafımızda bu*

riskleri farkında olan ama kabul etmeyen kimse olmadı" ifadeleriyle FIBA ve federasyon talepleri doğrultusunda sözleşmelere ek maddeler veya belgeler eklendiğini belirtirken, G1 "*Sözleşmelere mutlaka Covid-19 ile ilgili yeni madde ekledik.* ***Kişinin kendini koruması, yaşantısına dikkat etmesi gibi yaptırımlar içeren maddelerin yanı sıra olası pandemi süreci açıklamasına karşılık sözleşmelerin feshi ile ilgili FIBA'nın onay verdiği ve kimsenin mağdur olmayacağı şekilde maddeler koyduk***" ifadesiyle FIBA taleplerine uygun maddelere ek olarak sporcunun kendini sağlık açısından koruma yükümlülüğüne ilişkin maddeler eklendiğini belirtmektedir. G5 ise "***Standart sözleşme kullandığımızdan bir değişiklik olmadı***" sözleşmelerinde bir değişiklik olmadığını belirtmektedir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 9. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Kafile Yemek Organizasyonlarında Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Yemek yeri tercihinde değişim	
Takım dışındaki kişilerden izole yerde yemek yenildi	5
Tema: Yemek tüketim şeklinde değişim	
Paket servis tercih edildi	3
Toplu yemek tüketiminden vazgeçildi	1

Tablo incelendiğinde, pandemi nedeniyle yemek organizasyonlarında değişiklik olduğunu belirten menajerlerden 5'inin takım dışındaki kişilerden izole yerde yemek yenildiğini belirttiği, 3'ünün paket servis tercih edildiğini belirttiği ve 1'inin toplu yemek tüketiminden vazgeçildiğini belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle kafile yemek organizasyonlarında değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri yemek yeri tercihinde değişim ve yemek tüketim şeklinde değişim temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Temek yeri tercihinde değişime ilişkin olarak araştırmaya katılan genel menajerlerden G3 "*Kafile halinde yemek yenecek yerler mümkün olduğunca hem mekân olarak hem oturma alanı olarak geniş ve havadar olmalıydı, bu en önemli önceliğimizdi diyebilirim.* ***Eğer ortamda başka misafirler mevcut iste işletmeden diğer insanlardan ayrı varsa üst kat yoksa ayrı bir bölüm ve masa gibi taleplerimiz oldu****. Ayrıca mümkün olan en kısa zamanda yemeklerimizi ayrılmaya özen gösterdik*"

ve G4 "***Kafile olarak yemek organizasyonların daha çok yalnız bölümde organize ettik***. *Mümkün olduğunca hijyenik davrandık*" ifadeleriyle yemek yeri tercih edilirken takım dışındaki kişilerden izole şartlarda olan yemek yerinin tercih edildiğini belirtmektedirler. Benzer şekilde takım dışındaki kişilerden izole ortamda yemek tükettiklerini belirten G1 "***Kafile yemeklerini deplasmanlarda paket olarak aldık.*** *Restoran ve yemek yerlerine girmedik. Bunun yanında otellerde ise kafileye diğer müşterilerden ayrı, izole bir yer isteğimiz oldu*" ifadesiyle otel dışındaki yemek yerlerinde paket servis tercih ettiklerini belirtirken, G2 de "*Yaptığımız en büyük değişiklik önceki yıllarda* ***takım halinde oturup yediğimiz deplasman yemekleri tamamıyla paket servise döndü***" ifadesiyle takım halinde oturup yemek yemek yerine paket servisi tercih ettiklerini belirtmektedir.

4.10. Onuncu Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 10. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Takımda Koronavirüs Vakasına Rastlanma Duruma ve Alınan Önlemlere İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Vaka yaşanma durumu	
Vaka yaşandı	6
Tema: Tema: Sporcu performans sorunları	
Maç performansı azaldı	4
Sakatlıklar yaşandı	1
Tema: Sporculara özel planlama sorunları	
Antrenman planlarında değişiklik yapıldı	3
Karantina / izolasyon uygulandı	3
Tema: Sorun yaşanmadı	
Sorunsuz bir süreçti	1

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan genel menajerlerin tamamının takımlarında koronavirüs vakası yaşandığını belirttiği, sporcu performansına ilişkin yaşanan sorunlarla ilgili olarak genel menajerlerin 4'ünün sporcuların maç performanslarında azalma olduğunu belirttiği, 1'inin sakatlıklar yaşandığını belirttiği, yaşanan sorunlara önlem alındığını belirten genel menajerlerden 3'ünün antrenman planlarında değişiklik yapıldığını, 3'ünün karantina / izolasyon uygulandığını belirttiği, 1 genel menajerin ise sorun yaşanmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandemi sürecinde koronavirüs vakasına rastlanma durumu ve buna ilişkin alınan önlemler hakkındaki görüşleri vaka yaşanma durumu, sporcu performans sorunları, sporculara özel planlama sorunları ve sorun yaşanmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan genel menajerlerin tamamı takımlarında koronavirüs vakası yaşandığını belirtmektedir. Vaka yaşanması nedeniyle yaşanan sorunlara ilişkin G1 "Kaçınılmaz olarak vakalara rastlandı. Bir dönem 5 sporcudan (2 yabancı sporcu da dahil) yoksun bir şekilde 2 hafta mücadele etmek zorunda kaldık. Tabi ki çok olumsuz şekilde etkiledi. Tam kadro olarak rahat kazanabileceğimiz maçları kaybettik. Antrenmanları bireysel temassız hale çevirmek durumunda kaldık ki; takım antrenmanı yapamamak da takımın ivmesini çok olumsuz şekilde etkiledi" ifadesiyle oyuncu kadrosunda eksilme meydana geldiğini, antrenman planlarında değişiklik yapıldığını ve takımın birlikte antrenman yapamamasının performansı olumsuz etkilediğini belirtmektedir. G2 ise "Sezon boyunca sporcu ve teknik ekip dahil olmak üzere neredeyse takımın %75'i Koronavirüse yakalandı. Sezon başında Federasyon Kupası'ndan döndüğümüzde sporcuların tamamı ve 2(iki) kişi de teknik ekipten yakalananlar oldu. Herkesin kendisini karantinaya alması sağlandı. Pozitif olan sporcular eğer aynı evde kalıyorlarsa kalmaya devam ettiler. Sağlık Bakanlığı tarafından ilaçları bizlere teslim edildi ve kendilerine ulaştırıldı. Karantinada oldukları süre boyunca evlerinin eksikleri varsa onlar dışarıdaki kişiler tarafından karşılandı. Bu sürecin sonunda oynadığımız ilk müsabakada takımın fiziksel olarak pek iyi durumda olmadığı gözle görünüyordu ve bu antrenmansızlığın sonucu ilk müsabakada takım kaptanımız 4 ay sürecek ciddi bir sakatlık yaşadı" ifadesiyle takımdaki oyuncuların koronavirüse yakalanmaları nedeniyle bireysel olarak karantina uygulaması yapıldığını, karantina sonrası süreçte ise takımın fiziksel olarak iyi durumda olmadığını ve sakatlık yaşandığını belirtmektedir. G4 ise "Bütün takım Covid-19 geçirdi. Yüzde doksan semptomsuz geçti. Dönüşümüzde sorun yaşamadık. Genç bir takım olduğumuz için özlenmiş bir şekilde geldi oyuncular. Mental olarak iyiydik" ifadesiyle takımda yaşanan koronavirüs vakalarının takımı etkilemediğini belirtmektedir.

4.11. On Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 11. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemisinin Etkisiyle Türkiye Basketbol Federasyonu Görüşmelerinde Değişiklik Olma Duruma İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Görüşme şekli	
Daha etkin iletişim sağladı	2
Toplantılar online yapıldı	1
Tema: Görüşme içeriği	
Gündem maddeleri değişti	1
Tema: Değişiklik olmadı	
Değişiklik yok	1

Tablo incelendiğinde, Türkiye Basketbol Federasyonu görüşmelerinde değişiklik olduğunu belirten genel menajerlerden görüşme şekline ilişkin değişiklikler olduğunu belirtenlerden 2'sinin federasyonla daha etkin iletişim sağlandığını, 1'inin toplantıların online yapıldığını belirttiği, görüşme içeriğine ilişkin değişimler olduğunu belirten 1 menajerin ise görüşülen gündem maddelerinin değiştiğini belirttiği, 1 genel menajerin ise değişiklik olmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandeminin etkisiyle Türkiye Basketbol Federasyonu görüşmelerinde değişiklik olması durumu hakkındaki görüşleri görüşme şekli, görüşme içeriği ve değişiklik olmadığı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Görüşme şeklindeki değişime ilişkin G1 "***Federasyonla olan görüşme ve toplantılarımızın neredeyse hepsini online olarak yapmak zorunda kaldık***" ifadesiyle görüşme platformunun değiştiğini belirtirken, G2 ise "***Federasyon bu süreci mümkün olabilecek en iyi şekilde yönetti normal çalışma saatleri dışında da istenilen her an kendileriyle iletişim sağlanıp gerekli değişiklikler ivedi şekilde gerçekleştirildi***" ifadesiyle federasyonun daha etkin iletişim sağlandığını belirtmektedir. G6 "*Covid-19 tedbirleri ve Covid-19'un ekonomik yansımaları uzunca bir süre boyunca Türkiye Basketbol Federasyonu ile görüşmelerimizde elbette* ***ilk gündem maddeleri oldu***" ifadesiyle federasyon görüşmelerinde gündem maddelerinde Covid-19'un öncelikli gündem maddesi olduğunu belirtmektedir. G5 ise "***Federasyonla ilgili görüşmelerde bir değişiklik olmadı***" ifadesiyle federasyon görüşmelerinde değişiklik olmadığını belirtmektedir.

4.12. On İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 12. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Takım Mensuplarının Moral ve Motivasyonunun Yüksek Tutulması İçin Yapılan Çalışmalara İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: İletişim desteği	
Takım mensupları arası iletişim artırıldı	3
Tema: Psikolog desteği	
Takım psikoloğu desteği	2
Tema: Çalışma yapılmadı	
Çalışma yapılmadı	1

Tablo incelendiğinde, pandemi sürecinde takım mensuplarının moral ve motivasyonlarının yüksek tutulmasın için çalışma yapıldığını belirten genel menajerlerden 3'ünün takım mensuplarının arası iletişimi artırarak, 2'sinin ise takım psikoloğundan destek alarak takım moral ve motivasyonunu yüksek tutmaya çalıştıklarını belirttiği, 1 genel menajerin ise çalışma yapılmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandemi sürecinde takım mensuplarının moral ve motivasyonunun yüksek tutulması için yapılan çalışmalara ilişkin görüşleri iletişim desteği, psikolog desteği ve çalışma yapılmadı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. İletişim desteğine ilişkin G2 "*Sürecin zorluğu herkes tarafından biliniyordu. Tüm sporcular ve teknik ekip bu konuda maksimum özen gösterdiler.* ***Takım dışı kişilerle görüşmektense takım halinde daha fazla zaman geçirip yemek organizasyonu düzenledik. Bunlar da hem takımın mental sağlığını korumak hem de moral-motivasyonlarını yüksek tutmak konusunda bizlere yardımcı oldu***" ve G4 "***Açıkçası birbirimize destek vererek süreci yürüttük***" ifadeleriyle takım içinde iletişimi güçlendirerek takım mensuplarının moral ve motivasyonunu yüksek tutmaya çalıştıklarını belirtmektedir. G1 ise "***Takım psikoloğumuzdan bu konuda çok destek aldık****. O'nun yapmış olduğu seanslar herkes için çok faydalı olduğunu düşünüyorum*" ifadesiyle takım psikoloğundan destek aldıklarını ifade belirtirken, G5 "***Herhangi bir ekstra çalışmamız olmadı***" ifadesiyle herhangi bir ekstra çalışma yapmadıklarını belirtmektedir.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 13. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu Tarafından Hazırlanan Yönergelere Uymakta Zorlanılan Hususlara İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n

Tema: Prosedürler	
PCR test prosedürleri	2
Maç takvimi	1
Tema: Zorlanma nedenleri	
Pandemi süreci kaosu	1
Şartların sürekli değişmesi	1
Tema: Zorlanma yaşanmadı	
Zorlanma yaşanmadı	1

Tablo incelendiğinde, pandemi sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından hazırlanan yönergelere uymakta zorlanılan hususlara ilişkin araştırmaya katılan genel menajerlerin 2'sinin PCR test prosedürlerinde, 1'inin ise maç takviminde zorlanma yaşadıklarını belirttiği, zorlanma nedenleri incelendiğinde ise 1 genel menajerin pandemi sürecinin kaosu, 1 genel menajerin ise şartların sürekli değişmesini zorlanma nedeni olarak ifade ettiği, 1 genel menajerin ise zorlanma yaşanmadığını belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandemi sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından hazırlanan yönergelere uymakta zorlandıkları hususlara ilişkin görüşleri prosedürler, zorlanma nedenleri ve zorlanma yaşanmadı temaları şeklinde değerlendirilmiştir. G1 "***Federasyonumuzun yayınladığı Covid-19 tedbirleri prosedüründe elbette zorlandığımız yerler oldu. Fakat bunun nedeni; pandeminin başındaki kaos ve herkesin konuya tam hâkim olamamasıydı***. *Zamanla hastane-test-izolasyon-bakım-geri dönüş adımlamaları oturdu*" ifadesiyle pandeminin kaosu nedeniyle prosedürlere uymakta zorlandıklarını belirtirken, G2 "*Genel anlamıyla çok zorlandığımız pek bir durum olmadı belki* ***sadece erteleme maçlarının takvimi ve buna bağlı olarak PCR Testi için ayarlamaları yapmak zordu***" ifadesiyle maç takvimi ve PCR test prosedürlerinde zorlandıklarını belirtmektedir. G4 "***Açıkçası çok zorlanmadık***. *Bu dönem hepimiz için zordu. Hepimiz süreci tam anlamıyla anlamaya çalıştık. O yüzden karşılıklı iletişimle süreci yürüttük*" ifadesiyle sürecin zor olduğunu ancak karşılıklı iletişim ile süreci yürüttüklerini belirtirken, G5 "*Federasyonun belirlediği kurallara uyduk ve bir zorluk yaşamadık*" ifadesiyle federasyonun belirlediği kurallara uyduklarını ve zorlanmadıklarını belirtmektedir.

4.14. On Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 14. Basketbol Kulüplerinde Covid-19 Pandemi Sürecinde Yapılan Hazırlıkların Covid-19 Öncesi Dönemle Kıyaslanmasına İlişkin Görüşler

Tema / Kod	n
Tema: Tecrübe artışı	
Süreç konusunda tecrübe artışı	3
Hijyen / sağlık kurallarına daha fazla özen gösterme	1
Tema: Planlama değişimleri	
Kontrat içeriklerinde değişim	1
Organizasyon yapısında değişim	1
Ekonomik yapılanmada değişiklik	1

Tablo incelendiğinde, pandemi sürecinin öncesi ve sonrasına ilişkin görüşlerinde tecrübe artışı yaşandığını belirten genel menajerlerden 3'ünün süreç konusunda tecrübe artışı yaşandığını, 1'inin ise hijyen / sağlık kurallarına daha fazla özen gösterme yönünde değişim olduğunu belirttiği, planlamada yaşanan değişimlere ilişkin araştırmaya katılan genel menajerlerden 1!inin kontrat içeriklerinde eğişim olduğunu, 1'inin organizasyon yapısında değişim olduğunu, 1'inin ekonomik yapılanmada değişiklik olduğunu belirttiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan genel menajerlerin pandemi sürecinde pandemi öncesi dönemle kıyaslanmasına ilişkin görüşleri tecrübe artışı ve planlama değişimleri temaları şeklinde değerlendirilmiştir. Tecrübe artışına ilişkin olarak G2 "*Bundan sonraki süreçte öncesine göre tabi ki daha **hazırlıklı olduğumuzu söyleyebilirim**. Önceden ne yapılacağına dair bilgi sahibi değilken, nasıl yapacağımızı bu şekilde nasıl devam edeceğimizi en önemlisi oyuncuları bu sürece nasıl alıştıracağımızı bilmiyorduk. **Şimdi nasıl aksiyonlar alacağımızı gayet net biliyoruz. Yaşanabilecek en ufak bir olumsuzlukta ne gibi önlemler alıp düzenlemeler yapacağımızı bilmek en önemli farklılık diyebilirim***" ve G4 "*Artık hepimiz **böyle bir dönem yaşadığımızda daha bilinçli ve tecrübeliyiz**. Bence bütün dünya da bunu anladı. Bu süreçte neler yaşayacağımızla ve virüsle ilgili bilgimiz azdı. **Artık daha bilinçli ve hazırız**. Umarım bir daha bu kadar zor bir süreç yaşamayız*" ifadeleriyle pandemi sürecinde yaşananlar nedeniyle tecrübe kazandıklarını ve ileriye dönük olarak benzer durumların yaşanması durumunda hazırlıklı olacaklarını belirtmektedir. G5 ise "***Oyuncularımız ve teknik ekibimiz hijyen konusunda özellikle deplasmanlarda ve molalarda daha dikkatli olmaya özen gösteriyorlar***" ifadesiyle davranış değişiklikleri kazandıklarını belirtmektedir. Planlama değişimlerine ilişkin G1 "*Şimdi olası bir pandemi konusunda istemesek de tecrübeli bir durumdayız. Güncel yayınlanacak tedbirler için hem daha organizeyiz hem de daha bilinçli. Tekrarının olmamasını temenni ederim. Fakat **kulüp olarak kontratlarda ve organizasyonda çok dikkat edilmeyen,***

göz ardı edilen noktalara daha titiz eğilme konusunda daha da hassaslaştık" ifadesiyle kontratlarda ve organizasyonlarda dikkat etmedikleri birtakım hususlara pandemi nedeniyle dikkat etmeye başladıklarını belirtirken, G6 "*Kesinlikle çok daha tedbirli ve yere sağlam basan adımlar atmak gerekiyor. Bu salgının halen tam anlamıyla bitmediğini kabul ederek kesinlikle sağlık tedbirlerini elden bırakmamalı ve her zaman tetikte olmalıyız.* ***Ekonomik olarak da daha temkinli davranmak bundan sonra birçok kulübün mottolarından olacak***" ifadesiyle pandemi süreci etkisiyle ekonomik yapılanmaya dikkat edileceğini belirtmektedir.

5.TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulguların ilgili literatür ışığında tartışılmasına ve elde edilen bulgulara dayalı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

5.1.1. Birinci Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın birinci alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle sporcu kadrosu planlamasında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, kulüplerin sporcu sayısını arttırma yoluna gittikleri ve sporcuların sağlık sorunları ile karşılaştıkları ya da sakatlandıkları tespit edilmiştir. Pandemi sürecinde spor kulüplerinin transfer yapma işlemlerinde de ciddi sorunlar yaşadıkları bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre transfer süreçlerinde karşılaşılan sorunların başında yabancı transferler ile yaşanan problemler ile aşı karşıtlığı ve finansal sorunların geldiği bulunmuştur. Literatürde yer alan bazı çalışmalarda spor kulüplerinin pandemi sürecinde yaşadıkları ekonomik sorunların kadro ve transfer süreçlerini olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir. Bu durum federasyonların takımlara bazı ayrıcalıklar sunmalarına zemin hazırlamıştır. Örneğin; Türkiye'de profesyonel futbol takımlarının sporcu satın alma, sporcu kiralama ya da teknik adam değişikliği yapma gibi faaliyetlerinde ödeyecekleri maddi bedeller bir sonraki döneme sarkıtılmıştır (Sevim ve Bülbül, 2022: 43). Bu konuda yapılan diğer bir çalışmada özellikle profesyonel futbol liglerinde sporcu sözleşmeleri konusunda bazı sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Söz konusu çalışmada hem kulüplerin gelir kalemlerinin azalması hem de liglerin uzun süre tatil edilmesi gibi olasılıkların kulüplerin transfer çalışmalarını olumsuz yönde etkilediği vurgulanmıştır (Gürel-Göksel, 220: 456).

Yapılan bu araştırmada nitel çalışma bulguları incelendiği zaman takımların her sezon yaptıkları gibi kadro planı oluşturdukları, ancak sezon başı yayınlanan yeni kurallar ışığında kadrolarını şekillendirmek durumunda kaldıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında nitel çalışma bulgularında da takımların sakatlıklara paralel olarak sporcularında performans düşüklüğü olduğunu belirttikleri görülmüştür. Literatürde bu konuda yapılan benzer çalışmalarda da gerek karantina kuralları gerekse de pandemi sürecinin beraberinde getirdiği psikolojik sorunların sporcularda performans düşüşüne neden olduğu rapor edilmiştir (Fitzgerald ve diğerleri, 2021:

9; Facer-Childs ve diğerleri, 2021: 1; Tingaz, 2020: 73; Jayathunga ve Chandana, 2022: 1; Wagemans ve diğerleri, 2021: 1). Bu konuda yapılan bir çalışmada pandemi döneminde sporcuların rutin antrenman programlarının bozulduğu, müsabaka ve turnuvaların iptal edilmesinin de antrenman programları üzerinde olumsuz etkiler yarattığı belirtilmiştir. Söz konusu olumsuzlukların sporcuların kondisyonel özelliklerinde düşüşe neden olduğu vurgulanmıştır (Kaya, 2021: 133).

5.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın ikinci alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle yönetim kadrosu planlamasında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, sadece bir kulübün bütçe değişikliğine gittiği tespit edilmiştir. Diğer beş kulübün ise yönetim kadrosunda ciddi bir değişime yönelmedikleri bulunmuştur. Buna karşılık kulüplerin sezon başında federasyon tarafından yayınlanan kuralları göz önünde bulundurdukları, buna paralel olarak bütçelerini yeni kurallara göre düzenleme yoluna gittikleri görülmüştür. Pandemi sürecinde spor sektöründe görev yapan birçok kişinin görevini yapma konusunda sorun yaşadığı, spor pazarlaması alanında faaliyetler gösteren bireylerin de işlerine uzun süre ara verdiği bilinmektedir (Türkmen ve Özsarı, 2020: 55). Buna karşılık yapılan bu çalışmada pandemi sürecinde kulüplerin yönetim kadrolarında ciddi değişime gitmemelerinin temelinde federasyon tarafından yayınlanan kurallara uygun hareket etmelerinin yattığı düşünülebilir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın üçüncü alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle seyahat planlamasında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, takımların farklı taşıt kullanma yoluna gittikleri ve mola tercihlerinde birtakım değişiklikler olduğu bulunmuştur. Bunun yanında kulüplerin kafileleri yeni önlemler konusunda bilgilendirme yoluna gittikleri görülmüştür. Nitel çalışma bulguları incelendiği zaman, bazı kulüplerin düzenli olarak PCR testi yaptıran şoförler ile düzenli olarak dezenfekte edilen otobüsleri ulaşım amaçlı kullandıkları tespit edilmiştir. Mola tercihlerinde meydana gelen değişiklikler incelendiği zaman takımların mümkün olduğu kadar az mola vererek müsabaka yerlerine ulaşmaya çalıştıkları, bunun yanında mola verilecek yerlerin kalabalık olmamasına özen gösterdikleri belirlenmiştir. Pandemi sürecinde seyahat planında değişiklik olmayan takımların ise seyahat planlarını en az 15 gün önceden yaptıkları görülmüştür. Araştırmaya katılan spor

kulüplerinin seyahat süreçlerinde söz konusu önlemlere başvurmalarının temelinde enfeksiyona yakalanma riskinin azaltılması düşüncesinin yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan çalışmalarda insanların başta hijyen kaygısı gibi nedenlerle pandemi sürecinde seyahatten uzak durdukları belirtilmektedir (Çizel ve diğerleri, 2021: 212). Sporcuların da pandemi sürecinde covid-19'a yakalanma korkusu ve kaygısı yaşadıkları göz önünde bulundurulduğu zaman (Yaman ve diğerleri, 2021: 1425; Özen ve diğerleri, 2020: 888; Fröhlich ve diğerleri, 2021: 1; Mehrsafar ve diğerleri, 2021: 1), spor kulüplerinin seyahat biçimlerinde değişikliklere gitmelerinin sporcu sağlığının ve psikolojisinin korunması noktasında beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın dördüncü alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle bütçe planlamasında ve oluşturulmasında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, takımların sağlık harcamaları ile deplasman giderlerinde ve transfer bütçelerinde artış yaşadıkları bulunmuştur. Bunun yanında sponsor gelirlerinin azaldığı ve bilet satış gelirlerinde ciddi azalma meydana geldiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Nitel çalışma sonuçları değerlendirildiği zaman, bütçe konusunda sorun yaşayan ve sponsor gelirleri azalan kulüplerin sahip oldukları düşük bütçeler ile takım kurma yoluna gittikleri görülmüştür. Bingöl ve diğerleri (2020: 1893) tarafından bu konuda yapılan bir çalışmada pandemi sürecinde büyük kitlelerin takip ettiği müsabakaların ertelenmesi gibi olumsuzlukları kulüpleri finansal açıdan olumsuz yönde etkilediği belirtilmiştir. Bilindiği gibi spor kulüplerinin önemli gelir kalemlerini olumsuz yönde etkileyen unsurların ortaya çıkması kulüp bütçelerinde de değişime neden olabilmektedir. Bu kapsamda spor kulüplerinin pandemi sürecinde başta taraftar gelirleri olmak üzere birçok gelir kaynaklarında azalma meydana gelmesinin bütçe planlarını da etkilediği söylenebilir. Pandemi sürecinde taraftar gelirlerinin azalmasının temel nedenlerinin başında federasyonlar tarafından bu konuda alınan kararlar gelmektedir. Nitekim basketbolda da federasyon tarafından alınan kararlar gereğinde ev sahibi takımların müsabakaları %50 seyirci kapasitesi ile oynayabilecekleri ilan edilmiştir (TBF, 2021).

Pandemi sürecinde spor kulüplerinin bütçe hazırlama konusunda sorun yaşamalarının diğer bir nedeni olarak sponsorluk ve reklam gelirlerinin azalmasının etkili olduğu düşünülebilir. Bilindiği gibi spor kulüplerinin ekonomik açıdan varlıklarını devam ettirebilmeleri için hem sponsorluk hem de yayın gelirine ihtiyaçları vardır. Ancak pandemi sürecinde kulüplerin

sponsorluk ve yayın gelirlerinde ciddi azalma meydana geldiği görülmüştür (Bulduklu, 2020: 1051; Li ve diğerleri, 2022: 1; Skinner ve Smith, 2021: 323; Evans ve diğerleri, 2020: 85; Mastromartino ve diğerleri, 2020: 1; Dasic ve diğerleri, 2020: 105; Horky, 2020: 1). Söz konusu gelişmelerin kulüplerin bütçelerini olumsuz yönde etkilemesinin beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Sevim ve Bülbül (2022: 21) tarafından yapılan çalışmada da pandemi sürecinin birçok sektörde ekonomik yapıyı olumsuz yönde etkilediği ve finansal tablolarda ciddi sorunlara neden olduğu belirtilmiştir. Aynı çalışmada sporun da başlı başına bir endüstri olduğu belirtilmiş, bu nedenle pandemi sürecinde spor kulüplerinin de ekonomik açıdan sorunlar yaşamalarının beklenen bir sonuç olduğu vurgulanmıştır.

5.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın beşinci alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle sağlık yatırım ve harcamalarında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, PCR test masrafları ile tedavi masraflarında artış meydana geldiği bulunmuştur. Bunun yanında önleyici tedbirler kapsamında kulüplerin hijyen ve beslenme masraflarının da artış gösterdiği tespit edilmiştir. Nitel çalışma bulgularına göre, sporcularda pozitif vaka görülmemesi için kulüplerin hijyen kurallarını ön planda tuttukları ve bu konuya ciddi bütçe ayırdıkları görülmüştür. Bunun yanında pandemi nedeniyle ortaya çıkan tedavi masraflarının da kulüpleri için ekstra gider oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pandemi sürecinde basketbol kulüplerinde sağlık harcamalarının temelinde hem PCR testi zorunluluğunun hem de pozitif vaka sayısının yüksek olmasının etkili olduğu düşünülebilir. Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından yayınlanan genelgede de sporcuların düzenli olarak PCR testine tabi tutulması gerektiği belirtilmiş, bunun yanında aşı olma durumlarına göre sporcuların belirli süreler ile karantina uygulamasına tabi tutulacakları vurgulanmıştır . Bunun yanında federasyon tarafından yayınlanan genelgeye göre ev sahibi olan takımların müsabakalarda hijyen ve sosyal mesafe kurallarına uyma konusunda sorumlu oldukları belirtilmiştir (TBF, 2021). Söz konusu uygulamaların spor kulüplerinde sağlık hatırım ve harcamalarını arttırmasının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Spor kulüplerinin pandemi sürecinde sağlık harcamalarının artmasına neden olan diğer bir unsur ise taraftarların hijyen ve sağlık konusundaki beklentileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim literatürde yer alan bazı çalışmalarda taraftarların pandemi sürecinde müsabakalara gitme eğilimlerinin düşük düzeyde

olduğu bulunmuş, birçok taraftarın hijyen kurallarının sağlanması şartıyla müsabakalara gittikleri belirlenmiştir (Gürel ve Göksel, 2020: 458).

Bilindiği gibi spor kulüpleri varlıklarını sürdürmek ve gelir elde etmek için birçok ticari ve sportif etkinliğe yönelmektedir. Hatta birçok spor kulübü hizmet sunumunun yanında ürün satışı da yapmakta, buna bağlı olarak gelir düzeyini arttırmaya çalışmaktadır. Spor kulüplerinin diğer gelir kalemlerini ise stadyum ve taraftar gelirleri ile tesis ve kira gelirleri oluşturmaktadır. Bunun yanında lisanslı ürün satışı da spor kulüplerinin temel gelir kalemleri arasında yer almaktadır. Ancak pandemi sürecinde yapılan kısıtlamalar ve alınan önlemler kulüplerin söz konusu gelir kalemlerinin azalmasına neden olmuştur (Sevim ve Bülbül, 2022: 35). Bu kapsamda pandemi nedeniyle gelirleri düşen spor kulüplerinin sağlık harcamalarının artmasının kulüpler açısından ciddi bir ekonomik sorun oluşturduğu görülmüştür.

5.1.6. Altıncı Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın altıncı alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle spor salonlarının fiziki şartlarında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, pandemi sürecinde kulüplerin spor salonlarında havalandırma, ışıklandırma ve ısıtma-soğutma sistemlerinde bazı değişiklikler yaptıkları bulunmuştur. Nitel çalışma bulguları incelendiği zaman, takımların özellikle havalandırma, ısıtma ve soğutma sistemlerinde değişikliğe gitmelerinin temelinde sporcularını hastalıktan koruma amacının geldiği tespit edilmiştir. Buna karşılık bazı takımların spor salonlarının fiziksel yapısında değişime meydana gitmediği bulunmuş, bunun temel nedeni olarak müsabakaların seyircisiz oynanması gösterilmiştir.

Pandemi sürecinde kulüplerin spor alanlarında fiziksel değişiklikler eve yeni uygulamalara gitmelerinde şüphesiz pandemi sürecinin beraberinde getirdiği kurallar etkili olmuştur. Bu konuda Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından yayınlanan genelgede de spor kulüplerinin müsabakalarda yeterli sayıda kapı açmaları gerektiği, taraftar yığılmasını önündeki yığılmaları engelleyici önlemler almaları ve zemin hijyenini sağlamaları gerektiği belirtilmiştir (TBF, 2021). Söz konusu uygulamalar nedeniyle özellikle müsabakaları seyirci ile oynayan takımların spor salonlarının fiziki koşullarında bazı değişikliklere gitmelerinin beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

5.1.7. Yedinci Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın yedinci alt problemi “Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle konaklama şartlarında ne tür değişiklikler olmuştur?” şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, konaklama şartlarında meydana gelen değişikliklerin finansal açıdan kulüplere sorun yarattığı bulunmuştur. Bunun yanında kulüplerin odalarda daha fazla vakit geçirmek zorunda kaldıkları ve diğer kulüp sporcularından izole bir şekilde konaklama yoluna gittikleri görülmüştür. Nitel çalışma sonuçları incelendiği zaman kulüplerin konaklamaya gittikleri yerlerde otel misafirleri ile teması minimum düzeyde tuttukları, bunun yanında toplantı ve yemek dışında diğer spor kulüplerinden oyuncular ile aynı ortamda bulunmamaya çalıştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca nitel çalışma sonuçlarına göre kulüplerin mümkün olduğu kadar hijyen kurallarını ön olanda tutan işletmelerde konaklamaya çalıştıkları, bu durumun da konaklama maliyetlerini arttırdığı bulunmuştur. Bilindiği gibi pandemi sürecinde hem ulusal hem de uluslararası müsabakaların yürütülme süreçlerinde bazı değişikliklere gidilmiştir. Yapılan yeni uygulamalar mümkün olduğu kadar sosyal mesafe kuralı ile ilişkili uygulamalar şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Bulduklu, 2020: 150). Bu noktada spor kulüplerinin de konaklama sürecinde takım ve sporcu sağlığını korumak amacıyla sosyal mesafe ve hijyen kurallarına önem vermelerinin beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

5.1.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın sekizinci alt problemi “Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle takım mensuplarının sözleşmelerinin hazırlanmasında ne tür değişiklikler olmuştur?” şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, pandemi sürecinde sözleşmelere FIBA ve/veya Federasyon onaylı Covid-19'a özel maddeler eklendiği tespit edilmiştir. Bunun yanında sporcu sağlığının korunması için de sporcu sağlığını korumaya yönelik tedbirlerin eklendiği bulunmuştur.

Basketbol kulüplerine yönelik yapılan söz konusu uygulamaların diğer profesyonel spor branşlarında da yapıldığı görülmektedir. Özellikle takım mensupları ile sözleşmeler konusunda yapılan düzenlemelerin temelinde pandemi sürecinde spor kulüplerinin finansal yükümlülüklerini yerine getirme konusunda sorun yaşamalarının yattığı düşünülebilir. Sevim ve Bülbül (2022: 43) tarafından bu konuda yapılan çalışmada profesyonel futbol takımlarına pandemi sürecinde uygulanan bazı ayrıcalıkların incelenmesi ve kulüplerin bu süreçte karşılaştıkları ekonomik sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada spor

kulüplerine sözleşmelerde yazan kuralların ertelenmesi ya da sözleşmelerde makul düzeyde indirim yapılması gibi konularda önlemler alındığı rapor edilmiştir.

5.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın dokuzuncu alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle kafile yemek organizasyonlarında ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, kulüplerin mümkün olduğu kadar takım dışındaki kişilerde izole olmak için sadece takım arkadaşları ile yemek yenilmesine önem verdikleri bulunmuştur. Bunun yanında kulüplerin mümkün olduğu kadar toplum yemek tüketiminden kaçındıkları ve paket servis yiyecekleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Nitel çalışma bulgularına göre kalabalık işletmelerde kulüplerin yemek ihtiyaçlarını gidermek için ayrı bir kata geçtikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında deplasman maçlarında kafile yemeklerini mümkün olduğu kader paket ürünler ile karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu konuda yapılan benzer çalışmalarda da pandemi sürecinde insanların beslenme alışkanlıklarının değişime uğradığı, internetten hazır gıda ve yemek alma eğilimlerinin yükseldiği, bunun yanında hazır yemek üreten firmaların pandemi sürecindeki iş yoğunluklarının arttığı belirtilmektedir (Özel ve Yıldız, 2021: 953; Çulfa ve diğerleri, 2021: 135; Şen, 2020: 89; Ünal ve Taş, 2021: 2691; Sadakaoğlu ve Alkan, 2022: 47; Özer ve Okat, 2021: 84). Sporcularda da pandemi sürecinde sağlığın korunması kulüpler açısından önemli bir konu olduğu için pandemi sürecinde kulüplerin yemek organizasyonlarını ve beslenme alışkanlıklarını değiştirmelerinin beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.

5.1.10. Onuncu Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın onuncu alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde takımda koronavirüs vakasına rastlanma durumu nedir?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın onuncu alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, kulüplerde pozitif vaka olan sporcuların bulunduğu tespit edilmiştir. Pozitif vaka olan sporcularda maç performansının azaldığı ve sakatlık yaygınlığının arttığı bulunmuştur. Bunun yanında pozitif vaka olan sporcularda antrenman programının değişikliğe uğradığı ve söz konusu sporculara karantina/izolasyon uygulandığı tespit edilmiştir. Nitel çalışma sonuçlarına göre, takımların pozitif vaka sporcular nedeniyle müsabaka kaybettikleri ve takım halinde antrenman yapamadıkları bulunmuştur. Ancak bazı kulüplerde sporcuların pozitif olmalarına rağmen süreci semptomsuz geçirdikleri, bu durumun da sporcu performansını olumsuz yönde

etkilemediği bulunmuştur. Bu konuda yapılan benzer çalışmalarda da pandemi sürecinde sporcularda enfeksiyona rastlandığı, enfeksiyona bağlı olarak sporcularda hem mental sağlık sorunlarının görüldüğü hem de fiziksel performansın düştüğü ve spor sakatlıklarının yaygınlaştığı rapor edilmiştir (Maestro ve diğerleri, 2022: 1; Brito ve diğerleri, 2021: 541; Alamir ve diğerleri, 2021: 165; Tak ve diğerleri, 2022: 1; Cordova-Martinez, 2022: 1).

5.1.11. On Birinci Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın on birinci alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemisinin etkisiyle Türkiye Basketbol Federasyonu görüşmelerinde ne tür değişiklikler olmuştur?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın on birinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, kulüplerin federasyon ile daha etkin görüşme eğiliminde oldukları ve federasyon ile toplantıların online yapıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında pandemi nedeniyle kulüpleri ile federasyon arasında yapılan görüşmelerde gündem maddelerinin değiştiği bulunmuştur. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde pandemi sürecinde enfeksiyon yaygınlığına paralel olarak yeni kurallar alınması ve yeni uygulamalara gidilmesinin yattığı düşünülebilir.

5.1.12. On İkinci Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın on ikinci alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde takım mensuplarının moral ve motivasyonunun yüksek tutulması için yapılan çalışmalar nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın on ikinci alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, kulüplerin takım üyeleri arasındaki iletişimi arttırdığı ve takım psikologlarından destek aldıkları tespit edilmiştir. Nitel çalışma bulgularına göre kulüplerde sporcuların mümkün olduğu kadar kendi takım arkadaşları ile vakit geçirdikleri, bunun yanında sporcuların takım arkadaşları dışındaki kişiler ile fazla vakit geçirmedikleri bulunmuştur. Literatürde bu konuda yapılan benzer çalışmalarda pandemi sürecinin özellikle sporcuların psikolojik yapılarını olumsuz yönde etkilediği bulunmuş, bu nedenle sporcuların mental sağlıklarını koruyucu ve geliştirici önlemler alınması gerektiği belirtilmiştir (Hakansson ve diğerleri, 2021: 1; Uroh ve Adewunmi, 2021: 1; di Cagno ve diğerleri, 2020: 1).

5.1.13. On Üçüncü Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın on üçüncü alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından hazırlanan yönergelere uymakta zorlanılan hususlar nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın on üçüncü alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, kulüplerin federasyon tarafından hazırlanan bazı

kurallara uymakta zorluk yaşadıkları bulunmuştur. En fazla zorluk yaşanan alanların başında PCR testi zorunluluğu, maç takvimi, pandemi süreci kaosu ve şartların sürekli değişmesinin geldiği tespit edilmiştir. Nitel çalışma sonuçları göz önünde bulundurulduğu zaman, kulüplerin pandemi sürecinde yayınlanan yönergelere uymada zorluk yaşamalarının temelinde pandemi sürecinin beraberinde getirdiği kaosun yattığı bulunmuştur. Bu konuda yapılan bazı çalışmalarda da sporcuların ve spor kulüplerinin alınan pandemi kurallarına ve yayınlanan genelgelere hareket ettikleri belirtilmiş (Duman ve Başaran, 2021: 219), bu süreçte kulüp ve sporcuların birtakım zorluklarla karşılaştıkları vurgulanmıştır (Kaya, 2021: 133). Yasaklara ve genelgelere göre spor yaşamına devam eden sporcularda da performans düşüşlerinin meydana geldiği görülmüştür (Sadıkoğlu, 2021: 2).

5.1.14. On Dördüncü Alt Probleme Ait Tartışma

Yapılan bu araştırmanın on dördüncü alt problemi "Basketbol kulüplerinde covid-19 pandemi sürecinde yapılan hazırlıkların covid-19 öncesi dönemle kıyaslanmasına ilişkin görüşler nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir Araştırmanın on dördüncü alt problemine ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, pandemi sürecinin spor kulüpleri için önemli bir tecrübe olduğu bulunmuştur. Pandemi süreci ile birlikte kulüplerin kişisel hijyen ve temizlik kurallarına daha fazla önem vermeye başladıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında kulüplerin kontrat içeriklerini değiştirme yoluna gittikleri, organizasyon yapılarını değiştirdikleri ve ekonomik yapılanmada bazı değişikliklere gittikleri görülmüştür. Nitel çalışma bulguları incelendiği zaman, kulüplerin pandemi sürecinde deneyimlerinin arttığı ve gelecekte bu tür olaylar yaşanması halinde nasıl önlemler alacakları konusunda bilinçlendikleri tespit edilmiştir. Bu konuda yapılan benzer bir çalışmada da pandemi sürecinde spor kulüplerinin ciddi krizler ile karşılaştıkları belirtilmiş, kulüplerin zor durumlardan çıkmalarında pandemi sürecinde kriz yönetim sistemlerinin gelişmesinin önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır (Miles ve Shipway, 2020: 549). Bu kapsamda pandemi sürecinin basketbol kulüplerinin krizle karşı karşıya kaldıkları zaman ne tür stratejiler geliştireceklerine katkı sağladığı söylenebilir.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

- Yapılan bu araştırmaya katılan spor kulüplerinin pandemi sürecinde sporcu kadrosu planlamalarında bazı değişikliklerin ortaya çıktığı bulunmuştur. Sporcu kadrosunda değişiklikler yapılmasının temel nedenlerinin başında transfer süreçlerinde karşılaşılan sorunlar ile sporcuların sağlık sorunları yaşamalarının geldiği tespit edilmiştir.

- Yapılan bu araştırmaya katılan kulüplerin pandemi sürecinde bütçe düzenlemelerinde bazı değişikliklerin meydana geldiği bulunmuş, buna karşılık yönetim kadrolarında ciddi değişikliklerin gözlenmediği tespit edilmiştir.

- Yapılan bu çalışmada pandemi sürecinde spor kulüplerinin seyahat planlarını değiştirdikleri görülmüş, bu süreçte özellikle seyahatlerde hijyen ve sosyal mesafe kurallarına uygun hareket etmeye çalıştıkları görülmüştür.

- Pandemi süreci spor kulüplerini ekonomik açıdan olumsuz yönde etkilediği için kulüplerin bütçe planlamalarında bazı değişikliklere gittikleri görülmüştür. Özellikle deplasman ve sağlık harcamalarındaki artışların yeni bütçe planları üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

- Araştırmaya katılan spor kulüplerinin pandemi sürecinde sağlık yatırım ve harcamalarında artış meydana geldiği bulunmuştur. Özellikle federasyon tarafından yayınlanan pandemi önlemlerine uyma sürecinde sağlık harcamalarının ciddi düzeyde arttığı tespit edilmiştir.

- Yapılan bu araştırmada spor kulüplerinin pandemi koşullarına uygun olacak şekilde spor tesislerinin fiziksel yapılarında bazı değişikliklere gittikleri bulunmuştur. Ortaya çıkan sonuçlara göre, özellikle salonların havalandırma ve ışıklandırma sistemleri ile ısıtma-soğutma sistemlerinin yeniden düzenlendiği görülmüştür.

- Araştırmaya katılan spor kulüplerinin pandemi sürecinde konaklama politikalarında ciddi değişimler meydana geldiği bulunmuş, kulüplerin konaklama sürecinde kişisel hijyen kurallarına önem veren işletmeleri tercihe etme eğilimlerinin arttığı görülmüştür.

- Yapılan bu çalışmada spor kulüplerinin takım mensupları ile sözleşme yapma biçimlerinin değişime uğradığı tespit edilmiştir. Bunun yanında özellikle sporcu sağlığının korunmasına yönelik önlemlerin sözleşme süreçleri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

- Yapılan bu çalışmada pandemi koşulları nedeniyle spor kulüplerinin kafile yemek organizasyonlarında değişiklikler meydana geldiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda kulüplerin sporcuların katılım sağladığı toplu yemeklerin dışında farklı davetlere katılmadıkları ve paket servis yiyecekleri tercih ettikleri belirlenmiştir.

- Yapılan bu araştırmaya katılan spor kulüplerinde bazı sporcuların enfeksiyona yakalandığı ve enfeksiyona yakalanan sporcuların hem bireysel performansı hem de takım performansını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür.

- Araştırmaya katılan spor kulüplerinin pandemi sürecinde federasyon ile yaptıkları görüşmelerin içeriğinde ciddi değişiklikler meydana geldiği bulunmuş, kulüplerin federasyon ile özellikle pandemi koşulları hakkında yazışma ve görüşmeler yaptıkları tespit edilmiştir.

- Yapılan bu çalışmada sporcu moral ve motivasyonunu arttırmak için kulüplerin bazı uygulamalara gittikleri bulunmuş, bu kapsamda kulüplerin özellikle takım içi iletişim süreçlerini geliştirmeye yönelik uygulamalara ağırlık verdikleri tespit edilmiştir.

- Bu çalışmaya katılan spor kulüplerinin federasyon tarafından yayınlanan bazı kararlara uyma süreçlerinde zorluklar yaşadıkları bulunmuştur. Kulüplerin uygulama sürecinde en fazla zorlandıkları konuların başında ise maç takvimine uyum ve PCR testi uygulamalarının geldiği tespit edilmiştir.

- Yapılan bu çalışmaya katılan kulüplerin yeni sezon öncesinde aldıkları önlemlerin pandemi öncesi süreç ile bazı farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. Bu süreçte özellikle kulüplerin pandemi koşullarına yönelik edindikleri tecrübelerin kriz yönetiminde etkili olduğu tespit edilmiştir.

6.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak hem araştırma sonuçlarına hem de ileride yapılacak olan araştırmalara yönelik önerilerde bulunmuştur.

6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Yürütülen bu çalışmada ulaşılan bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- Yapılan bu çalışmada ulaşılan bulgular ile literatürde yer alan çalışma bulguları değerlendirildiği zaman pandemi sürecinin spor kulüplerini ekonomik açıdan olumsuz etkilediği görülmüştür. Bilindiği gibi spor kulüplerinin pandemi koşulları nedeniyle gelirleri azalmış olsa da, sahip oldukları maddi yükümlülükleri yerine getirme zorunlulukları devam etmektedir. Bu kapsamda özellikle kulüp borçlarının yapılandırılması ve vergilendirme süreçlerinde kulüplere kolaylık sağlayacak uygulamalar hayata geçirilebilir.

- Pandemi süreci spor kulüplerinin ekonomik yapılarının yanında sporcu sağlığına ve sporcu performansına da zarar vermiştir. Bu kapsamda pandeminin etkisi büyük oranda ortadan kalkmış olsa da kulüplerin pandemi sürecinde alınan önlemleri uygulamaya devam etmeleri gerektiği söylenebilir.

- Pandemi süreçlerinde spor kulüplerinin karşılaştıkları sorunların en aza indirilmesi için kulüp yöneticilerine kriz yönetimi konusunda eğitimler verilebilir. Bunun yanında sporculara enfeksiyondan korunmaya yönelik eğitimler uygulanabilir.

6.2.2. İleride Yapılacak Araştırmalar İçin Öneriler

Yapılan bu çalışmada ulaşılan bulgular göz önünde bulundurularak ileride yapılacak çalışmalara yönelik olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- Pandemi sürecinin spor kulüpleri üzerindeki olumsuz etkilerinin daha iyi anlaşılması ve daha geniş çaplı araştırma sonuçlarına ulaşılması için farklı spor dallarında yer alan kulüpler üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir.

- Basketbolda pandemi sürecinin sporcular ve kulüpler üzerindeki etkilerine ilişkin daha geniş kapsamlı bulgulara ulaşabilmek için spor yöneticileri ve antrenörlerin yanında sporcu görüşlerinin de ele alındığı çalışmalar yapılabilir.

- Spor kulüplerinin pandemi sürecinde kullandıkları kriz yönetimi politikalarının ele alındığı çalışmalar yapılabilir.

- Pandemi sürecinde Türkiye ile dünyanın farklı ülkelerinde spor yönetimi ve politikalarında meydana gelen değişikliklerin karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Ahmadi, R. (2020). Koronavirüs pandemisinin (Kovid-19) toplumsal etkileri. Bilim Armonisi, 3 (2), 65-72.

Alamir, M. A., AlMohaini, R. A., Alharbi, A. A., Almazied, M. K., AlSwaji, G. F., & Khoja, Y. T. (2021). Prevalence of Sports Injuries before and during COVID-19 Quarantine among Adults of Riyadh, Saudi Arabia. Journal of Pharmaceutical Research International, 33(35), 165-175.

Altunbaş, H. (2008). Pazarlama iletişimi ve basketbol pazarlaması "basketbol seyircisi üzerine bir araştırma". Selçuk İletişim, 5 (2), 95-101.

Ataman, K., Bozkurt, V., Göka, E., İlhan, M. N., Yıldırım, N., Çiftçi, E. & Vuran, B. (2021). Covid-19 küresel salgınının toplumsal etkileri. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi, 78 (3), 235-248.

BALTACI, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (2), 368-388.

Bingöl, H., Bingöl, Ş. & Öner, İ. (2020). Covid-19'un spor sektörüne etkisi. Tarih Okulu Dergisi, 13 (26), 1890-199.

Bourdas, D. I., Zacharakis, E. D., Travlos, A. K. & Souglis, A. (2021). Return to basketball play following COVID-19 Lockdown. Sports, 9 (6), 81-92.

Bozdağ, F. (2021). COVID-19 pandemisinin toplumsal etkileri: Zenofobik eğilimler ve sonuçları. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 13 (3), 537-550.

Brito, D., Meester, S., Yanamala, N., Patel, H. B., Balcik, B. J., Casaclang-Verzosa, G., ... & Sengupta, P. P. (2021). High prevalence of pericardial involvement in college student athletes recovering from COVID-19. Cardiovascular Imaging, 14 (3), 541-555.

Bulduklu, Y. (2020). Covid-19 süreci ve sonrası: Medya-eğlence ve spor sektörü. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Ceylan, M. (2005). Stresle başa çıkmada bilişsel stratejilerin kullanılmasında cinsiyet ve kişilik değişkeninin etkisi (Yüksek lisans tezi), Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Cordova-Martinez, A., Caballero-García, A., Roche, E., Perez-Valdecantos, D., & Noriega, D. C. (2022). Effects and causes of detraining in athletes due to covid-19: A review. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19 (9), 5400.

Çizel, B., Kırtıl, İ. G., Çizel, R., & Aşkun, V. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde seyahatten kaçınma niyetinin karmaşıklık bakış açısı ile analizi. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 32 (2), 212-223.

Çoban, B. & Ünveren, A. (2007). Beden eğitimi ve oyun öğretimi. Ankara: Nobel Yayınevi.

Çulfa, S., Yıldırım, E., & Bayram, B. (2021). Covid-19 pandemi süresince insanlarda değişen beslenme alışkanlıkları ile obezite ilişkisi. Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi, 6 (1), 135-142.

Danacı, E. (2015). Spor yöneticilerinin liderlik ve duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi (İstanbul ili örneklemi) (Yüksek lisans tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dasic, D. R., Tosic, M. Z., & Deletic, V. (2020). The impact of the covid-19 pandemic on the advertising and sponsorship industry in sport. Bizinfo (Blace), 11 (2), 105-116.

Derman, O. (2020). Tarih boyunca insanlığın salgın hastalıklarla mücadelesi. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 63(1-4), 26-31.

Devecioğlu, S. (2000). Spor yönetiminde meritokrasi. Akademik Akıl, 1-5.

Dever, A. (2010). Spor sosyolojisi. İstanbul: Hiperlink Eğitim.

Di Cagno, A., Buonsenso, A., Baralla, F., Grazioli, E., Di Martino, G., Lecce, E., ... & Fiorilli, G. (2020). Psychological impact of the quarantine-induced stress during the coronavirus (COVID-19) outbreak among Italian athletes. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17 (23), 8867.

Drinkwater, E. J., Pyne, D. B. & McKenna, M. J. (2008). Design and interpretation of anthropometric and fitness testing of basketball players. Sports Medicine, 38 (7), 565-578.

Duman, M., & Başaran, Z. (2021). Gençlik ve spor il müdürlüğü pandemi süreç yönetimi (Kocaeli örneği). Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 19 (4), 218-229.

Ekmekçi, R. (2009). Spor yönetimi: Kavram ve özellikler. Ankara: Detay Yayıncılık.

Eren, A. (2015). Spor kulüplerinde görev yapan yöneticilerin eğitim durumları ve yeterlilikleri (Elâzığ ili örneği) (Yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.

Ertetik, G., Durmuş, T., Erdeveciler, Ö. & Ersöz, G. (2021). Basketbolun değişen oyun yapısı: NBA ve EuroLeague örnekleri. Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi, 3(1), 81-95.

Evans, A. B., Blackwell, J., Dolan, P., Fahlén, J., Hoekman, R., Lenneis, V., ... & Wilcock, L. (2020). Sport in the face of the covid-19 pandemic: towards an agenda for research in the sociology of sport. European Journal for Sport and Society, 17 (2), 85-95.

Evren, E., Us, E. (2020). Covid-19 etkeni. Covid-19, 1, 9-16.

Facer-Childs, E. R., Hoffman, D., Tran, J. N., Drummond, S. P., & Rajaratnam, S. M. (2021). Sleep and mental health in athletes during covid-19 lockdown. Sleep, 44 (5), 1-9.

Fitzgerald, H. T., Rubin, S. T., Fitzgerald, D. A., & Rubin, B. K. (2021). Covid-19 and the impact on young athletes. Paediatric Respiratory Reviews, 39, 9-15.

Fröhlich, S., Imboden, C., Iff, S., Spörri, J., Quednow, B. B., Scherr, J., ... & Claussen, M. C. (2021). Prevalence and risk factors of psychiatric symptoms among swiss elite athletes during the first lockdown of the covid-19 pandemic. International Journal of Environmental Research And Public Health, 18 (20), 10780.

Göksel, A. G. (2020). Koronavirüs (covid-19) salgınının spor organizasyonlarına etkisi ve sporda normalleşme süreci. Electronic Turkish Studies, 15 (4).

Gündoğdu, F. & Sunay, H. (2006). Spor yöneticisinde olması gereken nitelikler üzerine bir araştırma. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11 (2), 53-68.

Güngör, H. (2019). Profesyonel basketbol oyuncularının solunum fonksiyonları ve fiziksel uygunluk parametrelerinin sedanter kontrollerle karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hakansson, A., Moesch, K., Jönsson, C., & Kenttä, G. (2021). Potentially prolonged psychological distress from postponed olympic and paralympic games during COVID-19-career uncertainty in elite athletes. International Journal of Environmental Research And Public Health, 18 (1), 1-9.

Heper, E. (2012). Spor bilimleri ile ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi. Spor Bilimlerine Giriş (1. Baskı, ss. 11–12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Horky, T. (2021). No sports, no spectators–no media, no money? The importance of spectators and broadcasting for professional sports during covid-19. Soccer & Society, 22 (1-2), 96-102.

Hoş, H.B. (2021). Türkiye'de futbol ve basketbol branşlarında meydana gelen disiplin ihlallerinin belirli yıllara göre değişimi (Yüksek lisans tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Enstitüsü, Ankara.

Jayathunga, J. A. L. N., & Chandana, A. W. S. The effect of covid-19 pandemic on performance of university's athletic team: A review. Journal of Sports and Physical Education, 9 (3), 1-14.

Kara, O., Pehlivan, M., Tiryaki, K. & Bayhan, M.A. (2017). Türkiye basketbol liglerinin rekabet yapısı ve spor endüstrisi ile ilişkisi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6 (6), 213-237.

Karadayı, B.S. (2020). Covid-19 pandemisinin anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanları ve araştırma görevlilerindeki tükenmişlik üzerine etkisi (Uzmanlık tezi), Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adana.

Karataş, Z. (2020). COVID-19 Pandemisinin toplumsal etkileri, değişim ve güçlenme. Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 4 (1), 3-17.

Kaya-Bahçecitapar, M. & Ergan, R. & Aktaş, S. (2018). Bradley-Terry modeli ile türkiye basketbol süper ligi'nde takımların ev sahibi olma avantajının incelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 29 (1), 15-26.

Kaya, M. (2021). Covid-19 (pandemi) sürecinde sporcu etkilenimi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2 (3), 133-142.

Korucu-Aytan, G. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin sosyalleşmelerinde sporun etkileri (Yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kurtdaş, M. Ç. (2020). Covid-19'un toplumsal etkileri üzerine bazı değerlendirmeler. Şehir ve Medeniyet Dergisi, 532-545.

Li, S., Nai, P., Yang, G., & Yu, T. (2022). Force majeure and changed circumstances during the covid-19 pandemic: the case of sports service contracts and judicial responses in China. The International Sports Law Journal, 1-12.

Maestro, A., Varillas-Delgado, D., Morencos, E., Gutierrez-Hellin, J., Aguilar-Navarro, M., Revuelta, G., & Del Coso, J. (2022). Injury incidence increases after covid-19 infection: A case study with a male professional football team. International Journal of Environmental Research And Public Health, 19 (16), 1-12.

Mastromartino, B., Ross, W. J., Wear, H., & Naraine, M. L. (2020). Thinking outside the 'box': A discussion of sports fans, teams, and the environment in the context of covid-19. Sport in Society, 23 (11), 1707-1723.

Mehrsafar, A. H., Zadeh, A. M., Sanchez, J. C. J., & Gazerani, P. (2021). Competitive anxiety or coronavirus anxiety? The psychophysiological responses of professional football players after returning to competition during the covid-19 pandemic. Psychoneuroendocrinology, 129, 105269.

Miles, L., & Shipway, R. (2020). Exploring the covid-19 pandemic as a catalyst for stimulating future research agendas for managing crises and disasters at international sport events. Event Management, 24 (4), 537-552.

Ölmez, E. (2010). Görme engelli bireylerin sosyalleşme sürecine sporun etkisi (Yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, M. (2020). Yaygın spor faaliyetlerine katılım tercihlerinde rol oynayan faktörlerin değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özel, G., & Yıldız, F. (2021). Covid-19 sonrası dışarıda yemek yeme alışkanlıklarının planlı davranış teorisi kapsamında değerlendirilmesi. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 20 (2), 953-972.

Özen, G., Koç, H., & Aksoy, C. (2020). Health anxiety status of elite athletes in covid-19 social isolation period. Bratislava Medical Journal-Braislavske Lekarske Listy, 121 (12), 888-893.

Özer, S., & Okat, Ç. (2021). Yeni koronavirüs (Covid-19) günlerinde bireylerin yeme tutumlarının incelenmesi. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 5 (1), 84-102.

Pınar-Şenkalfa, B. (2020). Covid-19 pandemisi sırasında kistik fibrozisli çocuk hastaların ve ailelerinin kaygı durumlarının anketle değerlendirilmesi ve hastaların klinik durumu ile ilişkisinin incelenmesi (Uzmanlık tezi), Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara.

Sadıkoğlu, M.C. (2021). Türkiye'de covid-19 pandemi sürecinde alınan tedbirler ve gerçekleştirilen spor organizasyonlarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Sadakaoğlu, M. C., & Alkan, T. (2022). Hazır yemek firmalarının covid-19 salgını esnasında dijital pazarlama etkinliklerinin incelenmesi. İletişim Çalışmaları Dergisi, 8 (1), 47-66.

Sevim, A., & Bülbül, S. (2022). Covid-19 pandemi döneminin spor kulüplerinin finansal yapısı ve raporlamasına etkisinin incelenmesi. Journal of Accounting and Taxation Studies, 15 (1), 21-49.

Skinner, J., & Smith, A. C. (2021). Introduction: sport and covid-19: İmpacts and challenges for the future (Volume 1). European Sport Management Quarterly, 21 (3), 323-332.

Sunay, H. (1998). Spor yöneticilerinin nitelikleri ve eğitimi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3 (1), 59-68.

Şen, M. A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) salgınının Türkiye'deki yemek firmalarında oluşturduğu etkinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. Afet ve Risk Dergisi, 3 (1), 89-100.

Tak, I., Rutten, J., van Goeverden, W., & Barendrecht, M. (2022). Sports participation and injury related to the COVID-19 pandemic: will data support observations from clinicians and athletes?. BMJ Open Sport & Exercise Medicine, 8 (1), e001317.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). Covid-19 (sars-cov-2 enfeksiyonu) (bilim kurulu çalışması): Genel bilgiler, epidemioloji ve tanı. Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı.

Taştan, C. (2020). Kovid-19 salgını ve sonrası psikolojik ve sosyolojik değerlendirmeler. Ankara: Polis Akademisi Yayınları.

TBF. (2014). Türkiye basketbol ligi (TBL) yönetim esasları yönergesi. Ankara: Türkiye Basketbol Federasyonu.

TBF. (2017). Basketbol oyun kuralları 2017. Ankara: Türkiye Basketbol Federasyonu.

Tiftikçi, İ. (2020). Covid- 19 pandemi sürecinin acil tıp asistanlarının eğitimine ve iş gerginliğine etkisi (Yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Tınaz, C., Hacısoftaoğlu, İ. & Yılmaz, S. (2017). Ulusal basketbol hamlesi araştırma raporu. İstanbul: Anka Matbaacılık.

Tingaz, E. O. (2021). The psychological impact of covid-19 pandemic on elite athletes, management strategies and post-pandemic performance expectations: a semi structured interview study. International Journal of Educational Research and Innovation, 15, 73-81.

Türk, A., Bingül, B. A. & Rengin, A. K. (2020). Tarihsel süreçte yaşanan pandemilerin ekonomik ve sosyal etkileri. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 19 (1), 612-632.

Türker, A. (2020). Basketbol sporunun bazı fiziksel ve fizyolojik özellikleri. https://www.researchgate.net/publication/345260068 Erişim Tarihi: 04.06.2022

Türkmen, M. & Özsarı, A. (2020). Covid-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. International Journal of Sport Culture and Science, 8 (2), 55-67.

Uroh, C. C., & Adewunmi, C. M. (2021). Psychological impact of the covid-19 pandemic on athletes. Frontiers in Sports and Active Living, 3, 603415.

Ünal, A., & Taş, M. (2021). Üniversite öğrencisi tüketicilerin covid 19 pandemisi sürecinde mobil yemek siparişi uygulamalarına yönelik görüşlerine güvenin etkisini belirlemeye yönelik bir. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 9 (4), 2691-2712.

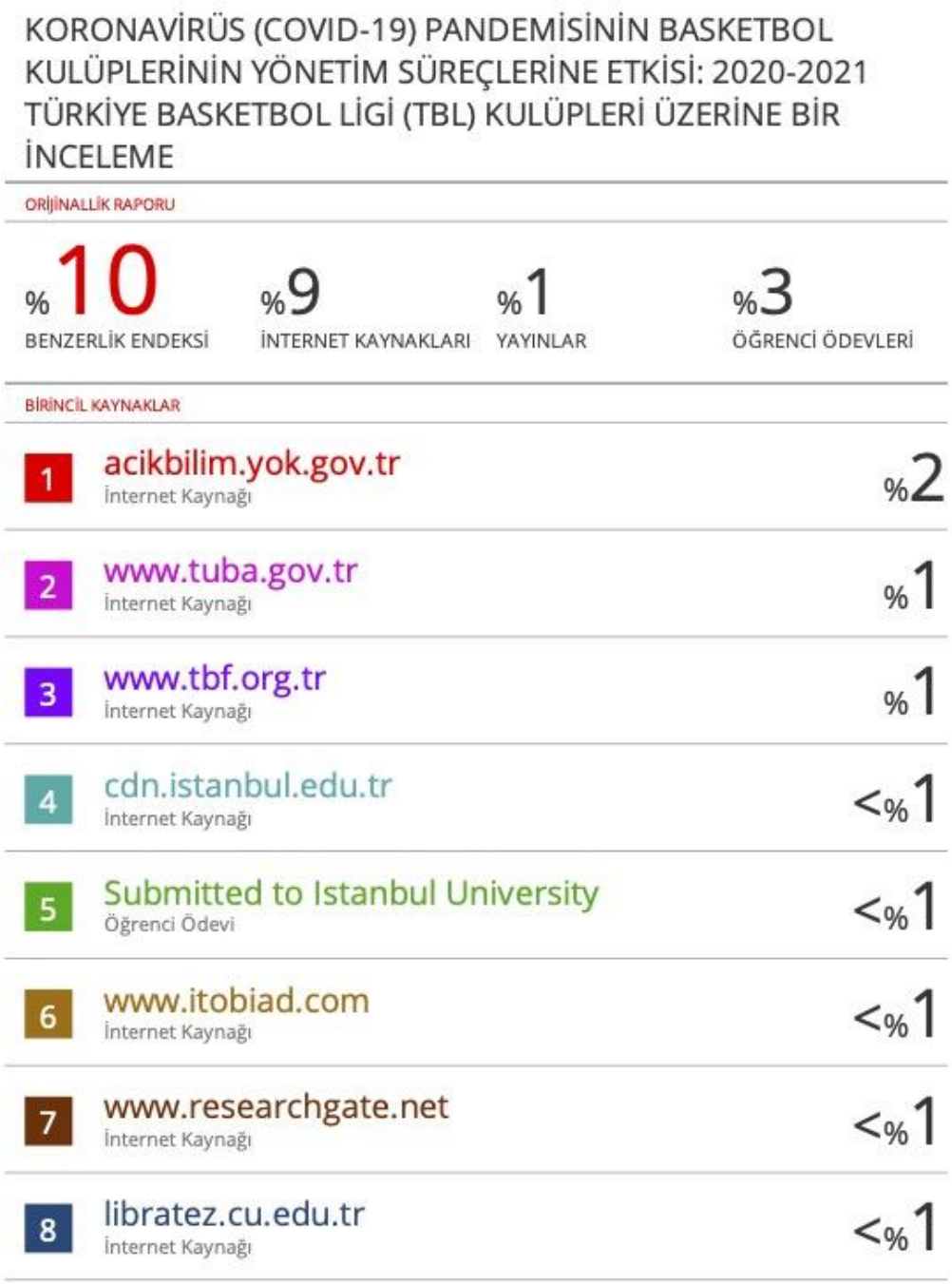
Wagemans, J., Catteeuw, P., Vandenhouten, J., Jansen, J., De Corte, X., Ceusters, C., & Vissers, D. (2021). The impact of Covid-19 on physical performance and mental health—A retrospective case series of Belgian male professional football players. Frontiers in Sports And Active Living, 3, 1-8.

Wiltshire, H. D., Supriya, R. & Baker, J. S. (2022). Covid-19 impact on the sport sector economy and athletic performance. Journal of Risk and Financial Management, 15 (4), 173.

Yaman, M. S., Kahveci, M. S., Dönmez, A., Hergüner, G., Yaman, Ç., Çakar, D. B., & Genç, H. I. (2021). Determining the anxiety of athletes during Covid-19 pandemic. Pakistan J. Medical Health Sci, 15, 1425-1432.

Zoralioğlu, M. (2020). Covid-19 tanısı ile interne edilen 30-50 yaş arası hastalarda cinsiyetin prognoz üzerine etkisi ve bunu etkileyen diğer faktörler (Tıpta uzmanlık tezi), Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ümraniye Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi, İstanbul.

İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI

KORONAVİRÜS (COVID-19) PANDEMİSİNİN BASKETBOL KULÜPLERİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ: 2020-2021 TÜRKİYE BASKETBOL LİGİ (TBL) KULÜPLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

ORİJİNALLİK RAPORU

%10	%9	%1	%3
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%2
2	www.tuba.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
3	www.tbf.org.tr İnternet Kaynağı	%1
4	cdn.istanbul.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
5	Submitted to Istanbul University Öğrenci Ödevi	<%1
6	www.itobiad.com İnternet Kaynağı	<%1
7	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<%1
8	libratez.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1

KURUM İZNİ YAZILARI

☒ **Kurum izni gerekmektedir.**

☐ **Kurum izni gerekmemektedir.**

Cihad ŞAHİN